

BELEIDSNOTA LOKAAL JEUGDBELEID 2026

OKTOBER 2025

Woord vooraf	5
Samenvatting	7
Leeswijzer bij deze beleidsnota	9
1. Inleiding	11
1.1 Beleidsuitgangspunten	11
1.2 Beleidskaders en samenhang	13
2. Evaluatie van voorgaand beleid	17
2.1 Lokale initiatieven: bouwen aan een sterke sociale basis	17
2.2 Regionale samenwerking	18
2.3 Landelijke ontwikkelingen	20
2.4 Brede ontwikkelingen rondom jeugd	22
2.5 Conclusie	26
3. Probleemstelling (Welke maatschappelijke vraagstukken spelen er?)	29
3.1 Bronnenonderzoek	29
4. Maatschappelijke opgaven, doelen en effecten (Wat willen we bereiken?)	33
4.1 Maatschappelijke opgaven	34
4.2 Doelen en effecten	38
5. Strategie en uitvoering (Hoe gaan we eraan werken?)	41
5.1 Uitgangspunten strategie Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar	41
5.2 Aanpak van het lokaal jeugdbeleid	42
6. Indicatoren en monitoring	47
7. Financiën en risico's	53
7.1 Overzicht kosten en dekking	53
7.2 Risico's	53
8. Accommodatiebeleid	57
9. Hoe nu verder?	59
Bijlage 1. Informatie lokale initiatieven en samenwerkingen	61
Bijlage 2. Verdieping maatschappelijke vraagstukken en participatie	65

Woord vooraf

Als wethouder cultuur en welzijn wil ik in deze beleidsnota de aandacht vestigen op een onderwerp dat ons allen na aan het hart ligt: **onze jeugd**.

Ik zou willen dat dat ieder kind en iedere jongere in Wassenaar de kans krijgt om veilig, gezond en kansrijk op te groeien. Dat vraagt om meer dan goede bedoelingen: het vraagt om een duidelijke koers, gezamenlijke inzet en een stevig fundament.

Elke investering in onze jeugd is een investering in een betere, sterkere en meer veerkrachtige gemeenschap. Wanneer we kinderen en jongeren ondersteunen, bieden we hen de kans om hun volledige potentieel te bereiken. Dit betekent niet alleen dat zij zelf een betere toekomst tegemoet gaan, maar ook dat zij op hun beurt bijdragen aan de welvaart en het welzijn van onze hele samenleving.

Denk aan de jonge talenten die, met de juiste begeleiding en kansen, kunnen uitgroeien tot de makers, innovators en leiders van de toekomst. Denk ook aan jeugdigen voor wie opgroeien minder vanzelfsprekend is. Bijvoorbeeld omdat zij opgroeien met zorgtaken, een lichamelijke of verstandelijke beperking hebben, leven in een gezin waar ziekte of verslaving speelt, of omdat ouders door omstandigheden minder beschikbaar zijn – fysiek of emotioneel. Ook zij verdienen onze steun om hun potentieel te kunnen benutten en de kracht te vinden om obstakels te overwinnen en hun dromen na te jagen.

Ik onderschrijf nadrukkelijk het gedachtegoed dat de opvoeding van een jeugdige een gezamenlijke inspanning is van de hele gemeenschap. Niet alleen ouders, maar ook leerkrachten, burens, familieleden en andere betrokkenen spelen een rol in de ontwikkeling en het welzijn van een jeugdige. Door deze benadering te kiezen, creëren we samen een omgeving waarin jeugdigen zich veilig, gezond en gesteund voelen.

Met deze nota wordt gekozen voor een preventieve benadering waarin samen opvoeden, gezond en veerkrachtig opgroeien, meedoen en toegankelijke voorzieningen centraal staan.

Kortom, laten we onze jeugdigen zien als de waardevolle schatten die ze zijn. Want uiteindelijk, als we samen investeren in hun toekomst, investeren we in de toekomst van ons allemaal.

Ronald Zoutendijk,
wethouder cultuur en welzijn

Samenvatting

De gemeente Wassenaar kiest met deze nota voor een duidelijke koers: een **preventieve benadering**, waarin kansen centraal staan en een verschuiving van zorg naar preventie, waar mogelijk. Voor het eerst is er een integrale beleidsnota jeugd, die antwoord geeft op de groeiende maatschappelijke opgaven en de behoefte aan samenhang. De leefwereld van jeugdigen verandert snel en vraagt om een toekomstgerichte aanpak waarin preventie, samenwerking en het versterken van de sociale basis centraal staan. In plaats van pas te handelen bij problemen, zetten we in op het voorkomen ervan, door het versterken van de sociale basis, normaliseren van opvoedingsvragen en het investeren in collectieve voorzieningen.

We bouwen voort op bestaande kracht: een actieve gemeenschap, betrokken ouders, sportieve en creatieve jeugdigen en sterke samenwerkingsverbanden. Door domeinen als onderwijs, gezondheid, veiligheid, sport, cultuur, bestaanszekerheid en participatie met elkaar te verbinden, ontstaat een stevige basis waarin jeugdigen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Het Sociaal Team Wassenaar (STW) speelt hierin een sleutelrol: laagdrempelig bereikbaar en verbonden met scholen, huisartsen, praktijkondersteuners jeugd-ggz en maatschappelijke partners.

Het jeugdbeleid is opgebouwd rond twee maatschappelijke opgaven en twee randvoorwaarden die met elkaar samenhangen:

1. **Samen opvoeden:** versterken van de sociale basis door te investeren in gemeenschapszin, oudernetwerken en informele steun, waarbij opvoedingsuitdagingen worden genormaliseerd en ouders ondersteund in hun rol.
2. **Gezond, veilig en veerkrachtig opgroeien:** met ruimte voor ontwikkeling en ontspanning op mentaal en fysiek gebied.
3. **Iedereen doet mee:** iedere jeugdige en ouder doet ertoe en doet mee (randvoorwaardelijk).
4. **Toegankelijke voorzieningen dichtbij huis:** investeren in collectieve voorzieningen als fundament voor preventie (randvoorwaardelijk).

We hebben bijzondere aandacht voor jeugdigen die opgroeien met een beperking, met zorgtaken of in kwetsbare omstandigheden. Zij verdienen tijdige en passende ondersteuning, zodat ook zij hun talenten kunnen ontwikkelen. Inclusie en kansengelijkheid vormen daarom een rode draad in dit beleid.

Het beleid is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met jeugdigen, ouders, maatschappelijke partners en de Adviesraad Sociaal Domein Wassenaar. Hun inbreng vormt een belangrijke basis voor de gekozen koers en aanpak. Deze koers sluit ook aan bij landelijke ontwikkelingen zoals de Hervormingsagenda Jeugd, preventie-akkoorden en het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Daarmee geeft Wassenaar lokaal invulling aan nationale ambities op het gebied van preventie, gezondheid en samenwerking. De acties en interventies worden concreet uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg.

BELANGRIJKSTE MAATSCHAPPELIJKE SIGNALLEN: KANSEN VOOR VERSTERKING

In Wassenaar zien we, net als landelijk, ontwikkelingen die vragen om aandacht én kansen bieden om samen te versterken wat werkt. Jeugdigen geven te kennen dat ze zich vaak gelukkig voelen, maar ook dat ze behoefte hebben aan ontspanning, verbinding en passende ondersteuning. Ouders en professionals signaleren thema's die leven en waar we samen op kunnen inzetten:

- *Mentale gezondheid vraagt om versterking van veerkracht en verbinding (denk aan eenzaamheid, prestatiedruk).*
- *Middelengebruik onder jongeren vraagt om preventie en actieve ouderbetrokkenheid.*
- *Schermegebruik van jeugdigen én ouders biedt kansen voor mediawijsheid en digitale balans.*
- *Overgewicht en ongezonde leefstijl onderstrepen het belang van een gezonde leefomgeving.*

- *Stijgend schoolverzuim, langdurige thuiszitters en verbeteren van gelijke kansen vragen om maatwerk en samenwerking met scholen.*
- *Jongeren geven te kennen behoefte te hebben aan veilige, aantrekkelijke ontmoetingsplekken.*
- *Veiligheid, pesten en online risico's vragen om een gezamenlijke aanpak van sociale veiligheid.*
- *Het gebruik van jeugdhulp neemt toe, wat het belang van vroegsignalering en normalisering onderstreept.*
- *Jongeren ervaren een kloof tussen aanbod en beleving van vrijetijdsbesteding. Door hun leefwereld serieus te nemen en goed te luisteren, ontstaat beter zicht op hun wensen. Dit helpt om het aanbod beter te laten aansluiten.*

Deze signalen vormen geen somber beeld, maar een uitnodiging om samen te bouwen aan een jeugdbeleid waarin preventie, nabijheid en samenwerking centraal staan.

Zo bouwen we samen aan een positieve, gezonde en kansrijke omgeving voor alle jeugdigen in gemeente Wassenaar.

Preventie vormt de kern van deze aanpak. We kiezen bewust voor een beleid dat inzet op het versterken van beschermende factoren, het tijdig signaleren van risico's en het voorkomen van escalatie. Door te investeren in universele preventie – gericht op alle jeugdigen – bouwen we aan een samenleving waarin kinderen en jongeren zich gezien, gesteund en verbonden voelen.

Met deze nota leggen we een stevig fundament voor een toekomstgericht jeugdbeleid waarin kansen leidend zijn, en waarin preventie niet alleen een werkwijze is, maar een overtuiging.

Leeswijzer bij deze beleidsnota

Deze beleidsnota is opgebouwd als een logisch en samenhangend verhaal over het jeugdbeleid in Wassenaar. Om het lezen te vergemakkelijken, geven we hier een korte toelichting op de structuur:

Hoofdstuk 1: Inleiding en beleidskaders – Waarom jeugdbeleid nodig is en hoe het past binnen het bredere sociaal domein.

Hoofdstuk 2: Evaluatie – Wat we geleerd hebben van eerdere lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen.

Hoofdstuk 3: Probleemstelling – Welke maatschappelijke vraagstukken spelen er in Wassenaar?

Hoofdstuk 4: Doelen en opgaven – Wat willen we bereiken en welke effecten streven we na?

Hoofdstuk 5: Aanpak – Hoe gaan we hieraan werken? Wat doen we al en wat willen we versterken?

Hoofdstuk 6 t/m 8: Monitoring, financiën en accommodaties – Hoe meten we voortgang, wat zijn de risico's en welke voorzieningen zijn nodig?

Bijlagen bevatten verdiepende informatie over lokale initiatieven, de maatschappelijke vraagstukken en participatiebevindingen.

Begrippenkader

De term kind verwijst doorgaans naar jeugdigen tot 12 jaar, terwijl jongeren meestal duiden op jeugdigen tussen 12 en 18 jaar.

Onder jeugdigen verstaan we kinderen en jongeren tot 18 jaar. In sommige beleidscontexten, zoals bij participatie of verlengde jeugdhulp, wordt deze leeftijdsgrens verruimd tot 23 jaar.

Waar in deze nota wordt gesproken over "ouders", bedoelen we opvoeders in de breedste zin van het woord: biologische ouders, pleegouders, voogden, grootouders en andere verzorgers die een rol spelen in de opvoeding van een jeugdige.

1. Inleiding

Voor u ligt het lokaal jeugdbeleid van de gemeente Wassenaar 2026. De noodzaak voor een samenhangend en toekomstgericht jeugdbeleid is groot. In onze gemeente is 22,84% van de inwoners jonger dan 20 jaar¹. Deze substantiële groep vormt niet alleen de toekomst van onze samenleving, maar is ook nu al van grote betekenis. Het is daarom van essentieel belang dat we investeren in hun welzijn, ontwikkeling en kansen. De maatschappelijke druk op gezinnen neemt toe, de leefwereld van kinderen en jongeren verandert snel en de uitdagingen waar zij en hun ouders² mee te maken krijgen worden complexer. Tegelijkertijd zien we een verharding in de samenleving: minder onderlinge tolerantie, meer prestatiedruk en minder ruimte voor kwetsbaarheid. Dit vraagt om een duidelijke koers en gezamenlijke inzet.

Hoewel er al diverse beleidsstukken, uitvoeringsprogramma's en initiatieven bestaan, zowel lokaal als landelijk, ontbreekt het momenteel aan één samenhangend, integraal lokaal jeugdbeleid. Een breed gedragen visie op wat wij als gemeente willen betekenen voor onze jeugd is noodzakelijk. Zeker gezien de grote maatschappelijke opgaven waar we - landelijk én lokaal - voor staan, zoals socialemidiagebruik, mentale druk onder jongeren en de toenemende complexiteit van hulpvragen. Jeugdigen groeien op in uiteenlopende omstandigheden. Voor sommigen, zoals jonge mantelzorgers, jongeren met een beperking of jongeren die

opgroeien met een ouder met een ziekte of verslaving, vraagt dit om extra aandacht en ondersteuning, zodat ook zij hun veerkracht en talenten kunnen ontwikkelen. Ook jeugdigen met een vluchtachtergrond of statushouders kunnen te maken krijgen met uitdagingen zoals taalbarrières, trauma's of beperkte toegang tot voorzieningen. Maar ook jeugdigen die (thuis) onvoldoende aandacht krijgen of te veel druk voelen om zich op een positieve manier te kunnen ontwikkelen. Alle jeugdigen verdienen tijdige herkenning en passende ondersteuning, afgestemd op hun situatie.

1.1 Beleidsuitgangspunten

Het lokaal jeugdbeleid van de gemeente Wassenaar is gebaseerd op een aantal uitgangspunten die richting geven aan onze visie en aanpak:

- *Internationale kinderrechten als fundament*

De uitgangspunten van het internationale Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK)³ vormen een belangrijk fundament onder het jeugdbeleid. Elke jeugdige heeft recht op bescherming, ontwikkeling, participatie en gelijke behandeling. Deze rechten zijn niet alleen moreel richtinggevend, maar bieden ook een praktische leidraad voor het realiseren van een inclusieve samenleving waarin iedere jeugdige telt. Daarbij hebben sommige jeugdigen, zoals jonge mantelzorgers of jongeren met een beperking, extra ondersteuning nodig om hun

¹ CBS. Inwoners per gemeente.

² Waar in deze nota wordt gesproken over "ouders", bedoelen we opvoeders in de breedste zin van het woord: biologische ouders, pleegouders, voogden, grootouders en andere verzorgers die een rol spelen in de opvoeding van een jeugdige.

³ Het Verdrag inzake de rechten van het kind is gebaseerd op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948). Dit verdrag is aangenomen in 1989 en in 1995 was dit officieel van kracht in Nederland.

ontwikkelkansen optimaal te benutten.

De uitgangspunten van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap vormen, samen met het kinderrechtenverdrag, een belangrijk fundament onder het sociaal beleid van Wassenaar. In het beleidsplan Sociaal Domein is opgenomen hoe hieraan uitvoering wordt gegeven, met aandacht voor inclusie, toegankelijkheid en participatie van jeugdigen met een beperking.

- **Een veilige, gezonde en kansrijke omgeving**

Ieder kind en iedere jongere moet kunnen opgroeien in een omgeving die veiligheid, gezondheid en ontwikkelkansen biedt. We geloven in de kracht van een gemeenschap waarin opvoedingsvragen bespreekbaar zijn en niemand er alleen voor staat. Elke jeugdige verdient de ruimte om zich optimaal te ontwikkelen in een stimulerende en ondersteunende omgeving, ook als zij daar extra hulp bij nodig hebben zoals kwetsbare doelgroepen.

- **Toegankelijke basisvoorzieningen als fundament**

Door te investeren in voorzieningen zoals onderwijs, sport, cultuur, jeugdgezondheidszorg en opvoedondersteuning, bouwen we aan een sterke sociale basis. Deze voorzieningen zijn laagdrempelig, zichtbaar en beschikbaar voor alle jeugdigen en hun gezinnen. Ze vormen de onderkant van de preventiepiramide en helpen voorkomen dat lichte vragen uitgroeien tot zware zorgvragen.

- **Versterken van beschermende factoren en vroegsignalering**

We zetten in op het versterken van beschermende factoren rondom jeugdigen en het vroegtijdig signaleren van risico's. Daarbij hanteren we het principe van universele preventie: preventie die gericht is op alle jeugdigen, met als doel het voorkomen van problemen en het tijdig bijsturen van beginnende problematiek.

- **Normaliseren van alledaagse opvoedingsvragen**

We hanteren het concept van positieve gezondheid: het vermogen van jeugdigen en hun omgeving om met de uitdagingen van het leven om te gaan. Angst, drukte of somberheid horen bij het opgroeien en zijn niet per definitie problematisch. Vaak zijn deze gevoelens een signaal dat de

omgeving onvoldoende aansluit bij de behoeften van de jeugdige.

Door opvoedingsvragen bespreekbaar te maken en de context mee te nemen, voorkomen we onnodige problematisering en versterken we de veerkracht van gezinnen.

- **Samen opvoeden in een sterke gemeenschap**

Opvoeden is een gedeelde verantwoordelijkheid. Ouders staan voorop als eerste opvoeders, gesteund door hun sociale netwerk en, waar nodig, professionals. In Wassenaar bouwen we aan een veerkrachtige gemeenschap waarin iedereen rondom de jeugdige een rol speelt. Sociale binding, steun van belangrijke volwassenen, waardering voor positief gedrag en toegankelijke voorzieningen vormen samen het fundament voor een veilige, verbonden en kansrijke omgeving waarin jeugdigen zich gezien, gehoord en gesteund voelen.

- **Samenwerking als sleutel tot succes**

Alleen door samen te werken met jeugdigen zelf, hun ouders, scholen, zorgpartners, sportverenigingen, levensbeschouwelijke en maatschappelijke organisaties én relevante overheidsorganisaties zoals het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), kunnen we bouwen aan een gemeente waarin onze jeugd floreert. Deze samenwerking is niet vrijblijvend, maar een voorwaarde voor succes.

- **Breed draagvlak en participatie**

Voor een effectief jeugdbeleid is breed draagvlak essentieel. Daarom is deze beleidsnota tot stand gekomen in nauwe samenwerking met jeugdigen, ouders, Adviesraad Sociaal Domein Wassenaar en maatschappelijke partners in het sociaal domein. Hun waardevolle bijdragen hebben geleid tot een gedeelde visie en een gezamenlijke aanpak van de maatschappelijke uitdagingen die in Wassenaar spelen.

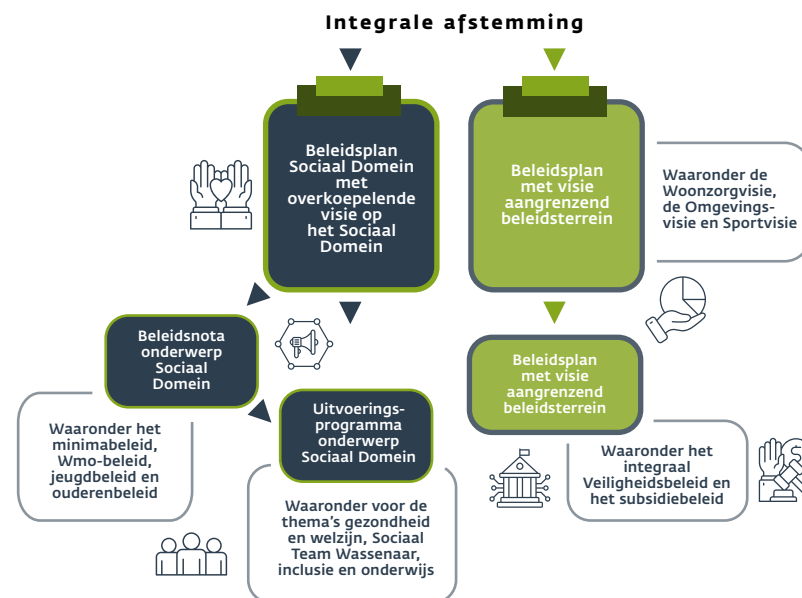
1.2 Beleidskaders en samenhang

Deze beleidsnota geeft antwoord op de vragen **'Wat willen we bereiken?'** en **'Hoe gaan we eraan werken?'**. We sluiten aan bij de genoemde visie en uitgangspunten van het Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar 2024 waarin het belang van meedoen, preventie en passende ondersteuning centraal staat. De centrale boodschap daarin luidt:

'We vinden het belangrijk dat iedereen in ons dorp mee kan doen, van jong tot oud. We willen voorkomen dat een te vermijden ondersteunings-, hulp- of zorgvraag ontstaat en zetten in op preventie. Op het moment dat het nodig is, willen we dat er een passend aanbod is van informatie, advies, ondersteuning, hulp en zorg'.

Figuur 1 toont de positionering van deze nota binnen het bredere beleidskader van het sociaal domein. De nota werkt de visie uit voor jeugdigen en sluit aan op andere beleidsplannen en uitvoeringsprogramma's. Het bijbehorende Uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg (2025) beantwoordt de vraag: 'Wat gaan we concreet doen?'.

Deze beleidsnota geldt voor een periode van vier jaar (2026–2029). Na afloop van deze periode wordt het beleid geëvalueerd en waar nodig herzien.

Figuur 1. Beleidsmatig overzicht Sociaal Domein

Samenhang met verordening en beleidsregels jeugdhulp

Het lokaal jeugdbeleid van Wassenaar vormt het inhoudelijk kader voor de Verordening Jeugdhulp Wassenaar 2025 en de Beleidsregels Jeugdhulp 2025. Deze beleidsnota beschrijft de strategische koers en maatschappelijke opgaven die richting geven aan de uitvoering van de Jeugdwet in onze gemeente. De verordening legt de juridische basis vast, terwijl de beleidsregels uitwerken hoe het college deze regels in de praktijk toepast.

De Verordening Jeugdhulp Wassenaar Wassenaar 2025⁴ regelt de rechten en plichten van jeugdigen en ouders op grond van de Jeugdwet, de afbakening met andere wetten (zoals de Wmo, Zvw en Wlz), de criteria voor individuele voorzieningen en de voorwaarden voor het persoonsgebonden budget (pgb). De verordening vormt daarmee het juridische fundament onder de uitvoering van de Jeugdwet in Wassenaar.

De Beleidsregels Jeugdhulp 2025⁵ geven nadere invulling aan de uitvoering van de verordening. Ze beschrijven onder andere de procedure bij meldingen, het onderzoek naar ondersteuningsbehoefte, het gebruik van familiegroepsplannen, het opstellen van ondersteuningsplannen en de afweging bij het verstrekken van individuele voorzieningen.

De uitgangspunten van deze nota – zoals preventie, normalisering, samenwerking en het versterken van de sociale basis – zijn vertaald naar de verordening en beleidsregels. Ook thema's als eigen kracht, participatie, vroegsignalering en maatwerk zijn daarin verankerd, zodat de uitvoering van jeugdhulp aansluit bij de visie en koers van het lokaal jeugdbeleid.

In het Uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg is rekening expliciet gehouden met de juridische kaders van de Jeugdwet. Zo wordt geborgd dat de uitvoering van het jeugdbeleid plaatsvindt binnen de wettelijke kaders en dat jeugdigen en ouders kunnen rekenen op zorgvuldige, transparante en rechtmatige ondersteuning.

Deze beleidsnota geeft ook invulling aan artikel 2.2 van de Jeugdwet, waarin is bepaald dat de gemeenteraad periodiek een plan vaststelt

dat richting geeft aan het gemeentelijk beleid op het gebied van preventie, jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Deze beleidsnota vormt de invulling van deze wettelijke verplichting en zal na vier jaar opnieuw worden vastgesteld, op basis van monitoring, evaluatie en actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan artikel 2.7 sub 2, door te zorgen voor een toereikend en passend aanbod van jeugdhulp via het Sociaal Team Wassenaar en regionale samenwerking.

De borging van kwaliteit bij jeugdhulpaanbieders, zoals bedoeld in artikel 4.1.1 sub 2 en 4.1.5 sub 1, vindt plaats via contractmanagement, accountgesprekken en monitoring. De gemeente stelt eisen aan deskundigheid en verantwoorde hulp, zoals vastgelegd in de verordening en beleidsregels.

Hoewel deze beleidsnota zich primair richt op het versterken van de sociale en pedagogische basis en het voorkomen van zwaardere zorgvragen, is het belangrijk om ook de bredere context van het jeugdstelsel te benoemen. De gemeente Wassenaar vindt het terugdringen van het gebruik van geïndiceerde jeugdhulp, waar mogelijk, onvermijdelijk. Steeds meer jeugdigen ontvangen specialistische jeugdhulp en de zorgkosten stijgen. Door in te zetten op preventie, normalisering en collectieve voorzieningen, dragen we bij aan een afname van de instroom in zwaardere vormen van hulp. Tegelijkertijd vindt sturing op de duur, effectiviteit en toewijzing van geïndiceerde hulp plaats via andere instrumenten, zoals de Verordening Jeugdhulp, de Regionale Inkoopstrategie vanaf 2027 en de landelijk vastgestelde Hervormingsagenda Jeugd. Deze beleidsnota vormt daarmee een inhoudelijk fundament dat ondersteunend is aan deze sturingsinstrumenten.

⁴ Wordt vastgesteld door de gemeenteraad, planning is oktober 2025

⁵ Vastgesteld door het college na vaststelling Verordening Jeugdhulp Wassenaar 2025 door de raad

2. Evaluatie van voorgaand beleid

Hoewel dit de eerste integrale beleidsnota jeugd is voor de gemeente Wassenaar, zijn er de afgelopen jaren op lokaal, regionaal en landelijk niveau belangrijke stappen gezet die richting hebben gegeven aan het lokaal jeugdbeleid. We evalueren deze ontwikkelingen door te kijken naar lokale initiatieven, regionale samenwerking, landelijke beleidskaders, brede maatschappelijke trends en vatten dit samen in een conclusie.

Informatie over de in dit hoofdstuk genoemde lokale voorzieningen en samenwerkingsverbanden is opgenomen in *Bijlage 1* bij deze nota.

2.1 Lokale initiatieven: bouwen aan een sterke sociale basis

Versterking van preventie en toegang tot hulp

Sinds de decentralisaties in 2015 heeft Wassenaar sterk ingezet op het versterken van preventieve voorzieningen en het verbeteren van de toegang tot hulp. Een belangrijke stap was de oprichting van het Sociaal Team Wassenaar (STW) in 2023, dat werkt vanuit normalisering, vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning en is er voor alle inwoners van -9 maanden tot 100+ jaar. Het team biedt trainingen aan ouders en kinderen over uiteenlopende thema's en fungeert als schakel voor professionals met vragen of zorgen. Door nauwe samenwerking met gezinnen en ketenpartners draagt het STW bij aan een integrale aanpak van complexe situaties. Daarbij is er specifieke aandacht voor jeugdigen met een verhoogde ondersteuningsbehoefte, zoals jonge mantelzorgers, jeugdigen met

een beperking, jeugdigen die opgroeien met een ouder met een ziekte of verslaving, en jeugdigen met een vluchtachtergrond. Voor hen is tijdige herkenning en passende ondersteuning van groot belang.

Aanpak huiselijk geweld en vroegsignalering

Verder vormen partners uit het STW het binnen het STW opererende Veilig Verder Team, gericht op situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast organiseert de gemeente elk kwartaal het Signaleringsoverleg Jeugd, waarin professionals uit zorg, jongerenwerk en veiligheid samenkomen om signalen vroegtijdig op te vangen en samenwerking te versterken. Jeugdboa's en de jeugdagente spelen een belangrijke rol in het signaleren van zorgen en thema's die leven onder jongeren. Door hun zichtbaarheid in de wijk en nauwe samenwerking met jongerenwerk, scholen en het STW dragen zij bij aan vroegsignalering, veiligheid en het versterken van de verbinding met jongeren. Het Meldpunt Bezorgd biedt inwoners een laagdrempelige manier om zorgen over jeugdigen en of ouders te melden en werkt samen met het STW aan vroegsignalering en preventie.

Mentaal welzijn en veerkracht

Ook is het initiatief Mentaal Lokaal Wassenaar ontwikkeld, dat jeugdigen ondersteunt bij mentale uitdagingen via een app, website en mentorlessen, met als doel veerkracht te versterken en de druk op de geestelijke gezondheidszorg te verlichten.

Ondersteuning bij scheiding

In het kader van relationele en gezinsproblematiek werkt Wassenaar samen met het Kenniscentrum Kind en Scheiding, dat ondersteuning biedt aan kinderen en ouders bij het verwerken van een scheiding. Deze samenwerking draagt bij aan vroegsignalering en het voorkomen van langdurige problematiek.

Opvang en begeleiding van alleenstaande minderjarige vreemdelingen

In Wassenaar verblijven ook alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's), onder andere in het asielzoekerscentrum en gespecialiseerde opvanglocaties. Voor deze jongeren werkt de gemeente samen met de Stichting Nidos, die verantwoordelijk is voor voogdij en begeleiding, en met het COA, dat verantwoordelijk is voor de opvang en begeleiding op locatie. Deze samenwerking is essentieel om een veilige, stabiele en ontwikkelingsgerichte omgeving te bieden aan jongeren met een vluchtachtergrond.

Pedagogische versterking en domeinoverstijgende verbinding

De Stichting Kanslokaal vervult een unieke rol binnen het Wassenaarse jeugdbeleid. Kanslokaal richt zich op het versterken van pedagogische kwaliteit, biedt leerlingenondersteuning bij onderwijsvraagstukken, voert diagnostiek uit op scholen, biedt versterking van de pedagogische basis in de voor- en voorschoolse educatie en draagt bij aan lokale fysieke en mentale gezondheid middels Fit in Wassenaar. Tegelijkertijd verbindt zij het educatieve domein met het jeugddomein, onder andere via haar inzet binnen het Sociaal Team Wassenaar. Daarmee vormt zij een belangrijke schakel tussen scholen, gemeente en maatschappelijke partners.

Integrale aanpak zorg en veiligheid

Sinds 2024 is de Lokale Kamer Zorg en Veiligheid actief. Deze samenwerking tussen zorg, strafrecht en bestuur maakt snelle en afgestemde besluitvorming mogelijk bij complexe casuïstiek en draagt bij aan een integrale benadering van veiligheid en zorg.

Burgervoogdij als versterking van de sociale basis

In Wassenaar wordt daarnaast gewerkt aan de opstart van burgervoogdij: een vorm van voogdij waarbij een vrijwilliger benoemd wordt tot voogd van een jeugdige die onder voogdij staat. Deze aanpak draagt bij aan stabiliteit, nabijheid en het versterken van de sociale basis.

2.2 Regionale samenwerking

2.2.1 Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026

In de jeugdhulpregio Haaglanden werkt Wassenaar samen met acht andere gemeenten⁶ aan het verbeteren van de jeugdhulp door gezamenlijke koers vast te stellen. De Regiovisie Jeugdzorg 2021-2026 heeft als doel de zorg te verbeteren, betaalbaar te houden en preventief te versterken. Uitgangspunt is dat hulp zoveel mogelijk plaatsvindt in de directe leefomgeving van jeugdigen, met nadruk op normalisering en preventie.

Deze koers sluit aan bij de bredere beleidsrichting van de gemeente, zoals verwoord in de inleiding van deze nota: een duidelijke verschuiving van zorg naar preventie. Door te investeren in een sterke sociale basis en universele preventie wil Wassenaar problemen eerder signaleren en effectiever ondersteunen. Daarbij is het

⁶ H9 bestaat uit de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.

belangrijk dat ook jeugdigen met een beperking of jonge mantelzorgers tijdig in beeld zijn, zodat zij passende ondersteuning kunnen ontvangen binnen hun leefomgeving. De samenwerking in de regio Haaglanden biedt daarbij een belangrijke structuur om kennis te delen, gezamenlijk in te kopen en de kwaliteit van jeugdhulp te verbeteren.

In het kader daarvan wordt er in de jeugdhulpregio Haaglanden momenteel uitvoering gegeven aan het recent door de gemeenteraad vastgestelde regionale inkoopkader jeugdhulp. De hierin geformuleerde kaders zijn opgesteld om de kwaliteit van jeugdhulp (2025) te waarborgen, innovatie te stimuleren, efficiënt met middelen om te gaan en meer sturing te bieden. Belangrijk inhoudelijk onderdeel van dit inkoopkader is ook de verschuiving van zorg naar de voorkant.

Op basis van de trends en ontwikkelingen uit de Regiovisie monitor⁷ en de lokale data uit het dashboard kan gesteld worden dat na een stijging van het totaal aantal cliënten in 2023, er in Wassenaar in 2024 een daling in het aantal cliënten te zien is. Dit zou kunnen impliceren dat het verder verstevigen van het lokale, preventieve veld (zoals de oprichting van het Sociaal Team Wassenaar en de inzet van praktijk-ondersteuners huisarts ggz-jeugd) effect heeft. Het jeugdhulpgebruik in Wassenaar is lager dan het landelijke gemiddelde, en met Mid-den-Delfland het laagste ten opzichte van de overige gemeenten in de jeugdhulpregio Haaglanden. Deze vergelijking betreft het gebruik van geïndiceerde jeugdhulp op basis van de Jeugdwet, geleverd in natura. Vrij toegankelijke hulp, zoals opvoedondersteuning via het Sociaal Team Wassenaar, valt hier niet onder. De cijfers zijn gebaseerd op het aantal jeugdigen in de leeftijd tot 18 jaar, niet op het totale inwoneraantal. Hoewel deze afname positief lijkt, stijgen de totale kosten daarentegen omdat de gemiddelde kosten per traject toenemen.

2.2.2 Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Haaglanden

De Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling Haaglanden richt zich op alle vormen van geweld binnen afhankelijkheidsrelaties, zoals fysiek, psychisch of seksueel geweld en verwaarlozing. Het gaat om geweld gepleegd door iemand uit de huiselijke kring of het netwerk van het slachtoffer, waarbij sprake is van een ongelijke machtsverhouding. Gemeenten, zorgorganisaties, veiligheidsdiensten en maatschappelijke partners werken samen aan het voorkomen, signaleren en duurzaam stoppen van dit geweld. De aanpak is systeemgericht, met aandacht voor het hele netwerk rondom betrokkenen. Lokale teams (zoals het STW) en netwerksamenwerking vormen de basis, met inzet op preventie, effectieve hulp en, waar nodig ook langdurige begeleiding. In 2026 wordt naar verwachting een nieuwe regiovisie vastgesteld. Deze bouwt voort op eerdere stappen richting een sluitende aanpak. Doel is dat professionals, samen met gezinnen, hun netwerk en andere betrokkenen, patronen leren doorbreken en werken aan duurzame veiligheid.

De aansluiting bij deze regiovisies onderstreept het belang van een integrale, preventieve aanpak waarin lokale teams, zoals het STW, een sleutelrol vervullen. De komende jaren blijft het van belang om deze samenwerking te versterken en de vertaalslag naar de lokale praktijk te blijven maken.

⁷ Regiovisie monitor jeugdhulp Haaglanden 2024

2.3 Landelijke ontwikkelingen

2.3.1 Samenhangende preventiestrategie en Nationaal Preventieakkoord

De landelijke preventieaanpak is in 2025 verder versterkt met de nieuwe samenhangende preventiestrategie van het kabinet. Deze strategie bouwt voort op het Nationaal Preventieakkoord (NPA) uit 2018, waarin de focus lag op het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. De ambities uit het NPA blijven onverminderd van kracht, maar worden nu breder en meer integraal benaderd.

De nieuwe strategie richt zich nadrukkelijk op de jeugd en hun opvoeders, met als doel het bevorderen van gezonde gewoonten die een leven lang meegaan. Daarbij is gekozen voor een omgevingsgerichte aanpak, met maatregelen per leefomgeving, zoals thuis, op school, in de supermarkt, online en in de vrije tijd, die elkaar versterken.

Naast de oorspronkelijke thema's uit het NPA zijn er nieuwe aandachtsgebieden toegevoegd, waaronder drugsgebruik, schermtijd en sociale media, gehoorschade, seksuele gezondheid, vaccinaties, zonbescherming en bewegen. De strategie bevat concrete en meetbare doelen voor 2028 en 2040, en benadrukt het belang van samenwerking met gemeenten, maatschappelijke partners en het onderwijs.

Deze landelijke koers sluit nauw aan bij de uitgangspunten van het jeugdbeleid van Wassenaar, waarin universele preventie, een gezonde leefomgeving en samenwerking met ouders, scholen en maatschappelijke partners centraal staan. Door lokaal in te zetten op mentale veerkracht, gezonde leefstijl en het voorkomen van

risicogedrag, geeft Wassenaar concreet invulling aan de ambities van het Nationaal Preventieakkoord.

2.3.2 Het Gezond en Actief Leven Akkoord, Integraal Zorg Akkoord en Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord

Landelijke akkoorden zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), zijn belangrijke aanjagers voor preventie. Deze akkoorden richten zich op het bevorderen van een gezonde leefstijl, vroegtijdige signalering en het voorkomen van zwaardere zorgvragen. Samen ondersteunen zij de verschuiving van zorg naar welzijn, met nadruk op samenwerking tussen het sociaal en medisch domein. Het AZWA legt daarbij extra nadruk op het versterken van de sociale basis, het verbeteren van samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars en het duurzaam organiseren van ondersteuning dichtbij inwoners.

De gemeente Wassenaar sluit hier actief op aan via programma's als Fit in Wassenaar, JOGG-aanpak⁸, Mentaal Lokaal Wassenaar en de ketenaanpakken Kansrijke Start en Kind naar Gezond Gewicht. Deze programma's richten zich op het versterken van de fysieke en mentale gezondheid van jeugdigen, vanaf de vroegste levensfase. Voor jeugdigen met een beperking of zorgtaken is het extra belangrijk dat preventieve programma's aansluiten bij hun mogelijkheden en behoeften.

Een uitgebreide toelichting op de landelijke JOGG-aanpak en de ketenaanpakken Kansrijke Start en Kind naar Gezond Gewicht is opgenomen in [bijlage 1](#).

⁸ JOGG staat voor Jongeren Op Gezond Gewicht. Deze integrale methode ondersteunt gemeenten bij het structureel gezonder maken van de leefomgeving van kinderen en jongeren (0–23 jaar).

2.3.3 Hervormingsagenda Jeugd

Op 19 juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028 landelijk vastgesteld. Deze agenda bevat een breed pakket aan maatregelen om het jeugdstelsel kwalitatief te verbeteren en financieel houdbaar te maken. Het doel is dat jeugdigen en hun gezinnen tijdig passende hulp en ondersteuning krijgen, op de juiste plek en met minder bureaucratie. Gemeenten en het Rijk investeren structureel in de kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp, met als beoogd effect een structurele besparing van 1 miljard euro vanaf 2027.

Belangrijke onderdelen van de agenda zijn:

- *Aanpassing van de Jeugdwet⁹, zodat duidelijker wordt waarvoor jeugdigen en ouders hulp kunnen krijgen;*
- *Verplichte regionale inkoop van specialistische jeugdhulp, om beschikbaarheid en continuïteit te waarborgen;*
- *Minder administratieve lasten, zodat professionals meer tijd hebben voor directe ondersteuning;*
- *Versterking van wijkteams, die een centrale rol spelen in de toegang tot hulp;*
- *Betere samenwerking met onderwijs en andere domeinen, zodat meer ondersteuning via collectieve voorzieningen kan plaatsvinden.*

De uitgangspunten van de Hervormingsagenda sluiten nauw aan bij de koers van het jeugdbeleid van Wassenaar. Ook hier ligt de nadruk op het versterken van de sociale basis, het normaliseren van opvoedvragen en het investeren in preventieve, laagdrempelige ondersteuning. Door wijkgericht te werken en de samenwerking met onderwijs, zorg en welzijn te intensiveren, geeft Wassenaar lokaal invulling aan de landelijke ambities. De versterking van het Sociaal

Team Wassenaar en de inzet op universele preventie zijn daar concrete voorbeelden van.

2.3.4 Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Landelijk loopt het traject Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming¹⁰; een fundamentele herziening van de veiligheids- en beschermingsketen van gezinnen en huishoudens. Vanaf 2030 worden Regionale Veiligheidsteams (RVT's) ingericht, die specialistische kennis toevoegen aan lokale teams. Deze nieuwe organisatie treedt in de plaats van de Gecertificeerde Instellingen¹¹ (GI'en) en Veilig Thuis. Ook een deel van de taken van de Raad voor de Kinderbescherming wordt aan deze nieuwe organisatie toegevoegd. De gemeente Wassenaar bereidt zich hierop voor door lokale werkwijzen te versterken en samen te werken met partners.

De Proeftuin Haaglanden is in mei 2023 gestart als een van de landelijke proeftuinen. Hierin werken o.a. Jeugdbescherming west, Veilig Thuis Haaglanden, de Raad voor de Kinderbescherming Haaglanden, lokale teams en zorgaanbieders samen aan een nieuwe werkwijze. Doel is het verkorten van de keten, versterken van bestaanszekerheid en betere aansluiting met de volwassenzorg. Eind 2025 wordt deze werkwijze opgeleverd. De eerste resultaten zijn positief: professionals werken als één team met gezinnen, wat leidt tot meer vertrouwen, betere samenwerking en effectievere hulp. De regio wil deze aanpak door ontwikkelen en in 2026 starten met een 'Proeftuin 2.0'. Gemeenten organiseren bijeenkomsten om de

¹⁰ In opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

¹¹ Jeugdbescherming west, William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering en Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering zijn actief in de regio Haaglanden.

⁹ Wetsvoorstel: Brief aan Parlement - Voortgangsbrief Jeugd.

verbinding tussen jeugd, huiselijk geweld en gemeentelijke ondersteuning verder te versterken.

2.3.5 Inclusief onderwijs 2035

De overheid streeft ernaar dat in 2035 de meeste scholen de overgang naar inclusief onderwijs hebben gemaakt. De Nederlandse definitie van inclusief onderwijs luidt als volgt: "Inclusief onderwijs is onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren dichtbij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot een inclusieve leeromgeving waarin zij zich samen ontwikkelen en samen leren en participeren".

Het beleidskader van de Rijksoverheid is gericht op drie doelen:

- *Iedereen is welkom, ontwikkelt zich en hoort erbij*
- *Er is goede ondersteuning voor iedereen*
- *Alle kinderen en jongeren leren en doen mee*

Binnen Wassenaar is de werkgroep Inclusief Onderwijs opgericht om een lokale invulling te geven aan de visie op inclusief onderwijs in het basisonderwijs.

2.3.6 Van school naar duurzaam werk

De nieuwe wet Van school naar duurzaam werk, die naar verwachting op 1 januari 2026 in werking treedt, heeft als doel jongeren beter te ondersteunen bij de overgang van onderwijs naar werk. Door vroegtijdige en passende begeleiding wil de wet kansenongelijkheid verkleinen en duurzame arbeidsdeelname bevorderen.

De wet verbreedt de doelgroep van het huidige beleid met betrekking tot voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) van 12–23 jaar naar 12–27 jaar en verplicht samenwerking tussen scholen, doorstroompunten,

gemeenten en andere betrokken partijen. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor langdurige begeleiding van jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt.

In de regio Haaglanden wordt gewerkt aan een nieuw regionaal programma voortijdig schoolverlaten (2025–2029) dat aansluit op deze wet. Dit programma richt zich op jongeren van 15 tot en met 27 jaar, met extra aandacht voor risicogroepen zoals thuiszitters, jongeren zonder startkwalificatie en jongeren die buiten beeld dreigen te raken.

2.4 Brede ontwikkelingen rondom jeugd

Om jeugdigen gezond, veilig en kansrijk te laten opgroeien, is het essentieel om verder te kijken dan alleen zorg en ondersteuning. Ontwikkelingen in het onderwijs, de vrije tijd, gezondheid, veiligheid en bestaanszekerheid hebben directe invloed op het welzijn van jeugdigen. Deze domeinen vormen samen de leefwereld van kinderen en jongeren en bepalen mede hun kansen op een gezonde ontwikkeling. In dit hoofdstuk worden deze brede maatschappelijke ontwikkelingen verkend, met aandacht voor hoe ze bijdragen aan een integrale benadering van het lokaal jeugdbeleid in Wassenaar.

2.4.1 Onderwijs

In 2025 wordt de Lokale Educatieve Agenda (LEA) opgesteld. Het lokaal jeugdbeleid en de LEA zijn nauw met elkaar verbonden. Met de LEA werken gemeente, kinderopvang, onderwijsinstellingen en zorgpartners samen aan het vergroten van ontwikkelkansen voor kinderen en jongeren en het versterken van de pedagogische infrastructuur. Door deze gezamenlijke aanpak worden alle betrokken

partijen eigenaar van de doelen en resultaten die in de LEA worden vastgelegd. Inhoudelijke inbreng van de LEA wordt benut bij de ontwikkeling van het jeugdbeleid, en omgekeerd levert het lokaal jeugdbeleid inbreng voor de LEA. Toch zijn er ook duidelijke verschillen. Het lokaal jeugdbeleid richt zich primair op de gemeentelijke visie en opgaven op het gebied van jeugd, terwijl de LEA een gezamenlijk beleidsdocument is van de gemeente, onderwijs- en kinderopvangpartners en maatschappelijke partners in het sociaal domein. De visie en doelstellingen van het lokaal jeugdbeleid en de LEA hebben overlap en versterken elkaar.

Leerplichtambtenaren spelen in de gemeente Wassenaar een belangrijke verbindende rol in het voorkomen van schooluitval. Zij houden toezicht op de naleving van de Leerplichtwet en zijn verantwoordelijk voor het signaleren, onderzoeken en aanpakken van ongeoorloofd verzuim. Dit doen zij door in gesprek te gaan met jeugdigen, ouders en scholen, het achterhalen van achterliggende problematiek en, indien nodig, het opstellen van een proces-verbaal bij verwijtbaar verzuim. Daarnaast verwijzen zij naar passende hulpverlening en werken zij samen met het Sociaal Team Wassenaar en andere partners in het jeugdveld.

Daarnaast zijn er doorstroomcoaches actief vanuit het Doorstroompunt regio Haaglanden. Zij richten zich op jongeren in de leeftijd vanaf 18 jaar, die niet meer leerplichtig zijn, maar nog geen startkwalificatie hebben behaald. Zij begeleiden deze jongeren terug naar onderwijs, werk of andere vormen van participatie, zoals zorgtrajecten of vrijwilligerswerk. De coaches zoeken actief contact, bijvoorbeeld via huisbezoeken, telefoongesprekken of brieven, en werken nauw samen met scholen, gemeenten en zorgorganisaties. Deze aanpak is onderdeel van de Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten en draagt bij aan het voorkomen van uitval

en het versterken van de aansluiting tussen onderwijs, zorg en ondersteuning.

Daarnaast is in januari 2025 het Convenant Schoolveiligheid ondertekend, waarin onderwijs, gemeente en politie samenwerken aan fysieke en sociale veiligheid op scholen en het tijdig aanpakken van grensoverschrijdend gedrag.

2.4.2 Vrije tijd: sport en cultuur

Via het lokale en landelijke Sportakkoord II¹² wordt onder andere ingezet op een gezonde leefstijl, talentontwikkeling en plezier beleven aan sporten. Deze akkoorden dragen bij om de sport toegankelijker, inclusiever en duurzamer te maken en sluiten aan bij bredere ambities op het gebied van gezondheid en leefstijl. De Sportvisie Wassenaar 2025 speelt een belangrijke rol in het stimuleren van een gezonde en actieve leefstijl van jeugdigen. Ook zijn we als gemeente aangesloten bij de landelijke JOGG-aanpak (Jongeren op Gezond Gewicht). We zetten ons hiermee in om de leefomgeving van kinderen en jongeren structureel gezonder te maken door het stimuleren van gezonde keuzes in thuis-, school- en vrijetijdsomgevingen.

We stimuleren in Wassenaar cultuureducatie, door lokale culturele en kunstzinnige activiteiten te organiseren in het onderwijs¹³. Zo worden kinderen uitgedaagd via muziek hun luistervaardigheden te ontwikkelen en via expressie vorm aan hun beleving te geven. Daarnaast is er aandacht voor beeldende kunst in de openbare ruimte, waarbij kinderen worden uitgedaagd om spelenderwijs te

¹² Wassenaar heeft sinds 2021 een lokaal sportakkoord, getiteld "Wassenaar in Beweging" op basis van het landelijke Sportakkoord I en II. Deze sportakkoorden zijn geïntegreerd in het GALA n worden uitgevoerd door Fit in Wassenaar, onderdeel van Kanslokaal.

¹³ Vanuit de Cultuurnota 'Rijk aan Cultuur' 2021 via het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK3 en CmK4).

leren kijken naar kunst. Initiatieven zoals gratis bibliotheeklidmaatschap voor jeugdigen en ondersteuning van de Stichting Leergeld Wassenaar maken cultuur toegankelijker voor kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen. Ook zijn er initiatieven zoals de Wassenaarse Cultuurprijs en kortingen voor jeugdigen bij culturele evenementen.

2.4.3 Gezondheid

Vanuit het domein gezondheid ligt bij de doelgroep jeugd de focus op het gezond en veilig opgroeien en het bevorderen van een gezonde levensstijl. Samen met partners (zoals de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Haaglanden (GGD)¹⁴) en de Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West (JGZ ZHW) wordt er aandacht besteed aan thema's zoals gezonde voeding, voldoende beweging, mentale weerbaarheid en een gezonde leefomgeving, scholing van medewerkers of bieden van richtlijnen voor beleid, bijvoorbeeld rondom het schoolgezondheidsbeleid.

JGZ ZHW vervult een belangrijke rol in het bevorderen van een gezonde ontwikkeling van jeugdigen in Wassenaar. Via het consultatiebureau biedt JGZ ZHW preventieve zorg aan jonge kinderen en hun ouders, zoals vaccinaties, groeicontroles, ontwikkelingsscreening en opvoedadvies. Daarnaast is JGZ ZHW actief in het signaleren van gezondheidsrisico's en het geven van voorlichting. Door deze inzet draagt JGZ ZHW bij aan vroegsignalering, normalisering en het versterken van de sociale en pedagogische basis.

Ook suïcidepreventie krijgt aandacht in het lokale gezondheidsbeleid. In Wassenaar is hiervoor het programma Sumona beschikbaar, gericht op jongeren vanaf 16 jaar. Sumona biedt laagdrempelige

ondersteuning bij suïcidale gedachten en werkt samen met lokale partners aan vroegsignalering, bewustwording en het bespreekbaar maken van mentale nood. Door deze inzet willen we voorkomen dat jongeren tussen wal en schip raken en zorgen we voor tijdige hulp. Voor jeugdigen onder de 16 jaar wordt gekeken welke hulp het meest passend is, bijvoorbeeld door schoolmaatschappelijk werk, het Sociaal Team Wassenaar of gespecialiseerde ondersteuning.

2.4.4 Zorg en veiligheid

De aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld vormen een belangrijk aandachtspunt op het snijvlak van gezondheid en veiligheid. De gemeente Wassenaar werkt hierin nauw samen met Veilig Thuis Haaglanden¹⁵ om een veilige opgroeiomgeving voor jeugdigen te waarborgen.

Het Integraal Veiligheidsbeleid vormt een belangrijke basis voor een veilige leefomgeving voor jeugdigen. Onderwerpen als zorg & veiligheid, woonoverlast, cyberveiligheid, jeugdcriminaliteit en jeugdoverlast staan hierin centraal. Samenwerking met scholen, jongerenwerk, handhaving en politie is gericht op het vroegtijdig signaleren van risico's en het bieden van passende ondersteuning via zorg- en veiligheidspartners. De jeugdboa's en de jeugdagente zijn hierin belangrijke schakels. Zij zijn laagdrempelig benaderbaar voor jongeren, signaleren risico's in de leefomgeving en dragen bij aan een veilige, ondersteunende context waarin jongeren zich gezien en gehoord voelen.

Wassenaar neemt deel aan het regionale Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden. Hierin werken partners uit strafrecht, zorg en gemeenten samen aan complexe casuïstiek. Doel is het verbeteren van zowel de veiligheid in de samenleving als de persoonlijke situatie van betrokkenen.

¹⁴ Wassenaar neemt deel in het algemeen bestuur van de GGD Haaglanden.

¹⁵ Veilig Thuis is het meldpunt voor kindermishandeling en huiselijk geweld en bieden ook adviezen en voorlichting. Wassenaar neemt deel in het algemeen bestuur van Veilig Thuis Haaglanden.

2.4.5 Werk en Inkomen

Jeugdigen die opgroeien in gezinnen met financiële problemen kunnen te maken krijgen met extra uitdagingen in hun dagelijks leven en ontwikkeling. De gemeente Wassenaar zet daarom in op het verzachten van deze effecten door middel van regelingen of fondsen voor school-, sport- en cultuurkosten en andere voorzieningen zoals laptops via o.a. de Stichting Leergeld. Daarnaast wordt in het minimabeleid 'Iedereen Telt Mee' extra aandacht besteed aan kinderen van ouders met een besteedbaar inkomen onder de bijstandsnorm.

Ook wordt ingezet op begrijpelijke voorlichting om jongeren tijdig te informeren over hun rechten en plichten. De overgang naar de leeftijd van 18 jaar is een belangrijk kantelpunt: jongeren worden juridisch meerderjarig en krijgen te maken met nieuwe verantwoordelijkheden op het gebied van zorg, inkomen, onderwijs en huisvesting. Tegelijkertijd vallen zij vaak weg uit bestaande ondersteuning. Om deze overgang te verzachten, biedt het Sociaal Team Wassenaar begeleiding en informatie, onder andere via een speciaal ontwikkelde flyer die jongeren informeert over wat er verandert en wat zij moeten regelen bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar.

Voor jongeren die na hun 18e jaar ondersteuning nodig hebben, bestaat de mogelijkheid tot verlengde jeugdhulp¹⁶. Deze verlengde hulp kan worden ingezet tot maximaal 23 jaar, mits dit bijdraagt aan een stabiele ontwikkeling en het voorkomen van uitval. De inzet van verlengde jeugdhulp gebeurt altijd op maat en in overleg met de jongere, diens ouders en betrokken professionals.

Daarnaast is in 2025 het Werkcentrum Wassenaar van start gegaan in de bibliotheek Voorschoten-Wassenaar. Dit centrum biedt ondersteuning bij het vinden van werk, stages en leerplekken, en is ook toegankelijk voor jongeren die op zoek zijn naar oriëntatie of begeleiding naar werk.

2.4.6 Opgroeien in een Kansrijke Omgeving

Sinds 2023 werkt de gemeente Wassenaar actief aan de implementatie van het landelijke programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Dit programma vormt een belangrijke pijler onder het lokaal jeugdbeleid en richt zich op het versterken van mentale gezondheid, het voorkomen van middelengebruik en het creëren van een gezonde, veilige en stimulerende leefomgeving voor jongeren.

OKO is een krachtig en langdurig programma met een duurzaam karakter, stevig verankerd in het lokaal jeugdbeleid van Wassenaar. Het is gebaseerd op een integrale aanpak waarin ouders, scholen, sportverenigingen, zorg- en welzijnspartners én jongeren samenwerken aan een omgeving die beschermende factoren versterkt en risicogedrag voorkomt.

In 2025 organiseerde de gemeente, samen met ruim 65 lokale en regionale partners, een gezamenlijke OKO-dialoogsessie. Hieruit zijn concrete speerpunten voortgekomen op het gebied van ouderbetrokkenheid, preventie binnen het verenigingsleven en het versterken van een positief schoolklimaat.

De komende jaren bouwt Wassenaar verder aan OKO als verbindend kader voor preventie, participatie en positieve gezondheid. In het OKO-programma is er ook aandacht voor jongeren die extra kwetsbaar zijn, zoals jonge mantelzorgers of jongeren met een beperking, zodat ook zij kunnen opgroeien in een stimulerende en beschermende omgeving.

¹⁶ Op basis van artikel 1.1 van de Jeugdwet.

2.5 Conclusie

De afgelopen jaren heeft de gemeente Wassenaar belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van jeugdbeleid. Waar eerder sprake was van een versnipperde aanpak zonder een specifieke beleidsnota, is inmiddels een duidelijke beweging zichtbaar in de richting van een meer geïntegreerde en preventieve benadering. Zowel lokaal als regionaal is geïnvesteerd in het versterken van de sociale basis, het verbeteren van samenwerking en het toegankelijk maken van ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen.

Een centrale ontwikkeling is de verschuiving van zorg naar preventie: van individuele, specialistische hulp naar collectieve, laagdrempelige voorzieningen die gericht zijn op het voorkomen van problemen. Deze koers komt tot uiting in de oprichting van het Sociaal Team Wassenaar, de inzet op vroegsignalering via het Signaleringsoverleg Jeugd, en projecten als Fit in Wassenaar en Mentaal Lokaal Wassenaar en de ketenaanpakken Kansrijke Start en Kind naar Gezonder Gewicht. Ook regionaal sluit Wassenaar aan bij deze beweging, onder andere via de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden en de proeftuin binnen het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

Tegelijkertijd is duidelijk geworden dat jeugdbeleid niet los kan worden gezien van bredere maatschappelijke domeinen. Ontwikkelingen in het onderwijs, de vrije tijd, gezondheid, veiligheid en bestaanszekerheid hebben directe invloed op het welzijn van jeugdigen. De Lokale Educatieve Agenda, het sport- en cultuurbeleid, het gezondheidsbeleid en het Integraal Veiligheidsbeleid zijn geen losse beleidslijnen, maar bouwstenen van een gezamenlijke, preventieve aanpak. Door domeinen met elkaar te verbinden en in te zetten op samenwerking, ontstaat een sterke sociale basis waarin jeugdigen zich kunnen ontwikkelen, ontspannen en veilig voelen.

Ondanks deze vooruitgang ontbrak tot nu toe een breed gedragen visie die alle jeugdigen in Wassenaar omvat. Met deze beleidsnota wordt die leemte opgevuld. De gemeente kiest nadrukkelijk voor een koers waarin universele preventie centraal staat: gericht op het versterken van beschermende factoren en de sociale basis en het creëren van een gezonde, veilige en kansrijke omgeving voor alle jeugdigen.

De integrale benadering van jeugdbeleid, waarin gezondheid, onderwijs, vrije tijd, veiligheid en participatie samenkomen, vormt het fundament voor de komende jaren. Deze beleidsnota biedt daarmee niet alleen een terugblik, maar vooral een stevig vertrekpunt voor een toekomstgerichte aanpak waarin preventie, nabijheid en samenwerking leidend zijn.

3. Probleemstelling (Welke maatschappelijke vraagstukken spelen er?)

Om een goed beeld te krijgen van de uitdagingen en kansen in de gemeente en de focus van het jeugdbeleid, is een bronnenonderzoek uitgevoerd. Daarnaast baseren we de inhoud van deze Beleidsnota Lokaal Jeugdbeleid mede op de uitkomsten van de participatiesessies met jeugdigen, ouders en betrokken lokale maatschappelijke organisaties.

DE KRACHT VAN WASSENAARSE JEUGD EN GEMEENSCHAP

Voordat we ingaan op de maatschappelijke vraagstukken, is het belangrijk om stil te staan bij wat er wél goed gaat. Wassenaar kent een actieve, betrokken en diverse jeugdpopulatie. Jeugdigen sporten bovengemiddeld veel, voelen zich over het algemeen gelukkig en maken gebruik van een breed aanbod aan voorzieningen. De gemeente beschikt over een sterke sociale infrastructuur, met actieve scholen, sportverenigingen, cultuurinstellingen en een goed functionerend Sociaal Team. Ouders geven aan steun te ervaren vanuit hun netwerk en zijn bereid om mee te denken over het jeugdbeleid. Deze kracht vormt het fundament waarop we verder bouwen. De vraagstukken die in dit hoofdstuk worden besproken, vragen om aandacht, maar bieden ook kansen om de bestaande kracht van jeugdigen, ouders en de gemeenschap te benutten en te versterken.

3.1 Bronnenonderzoek (samenvatting)

Het bronnenonderzoek in hoofdstuk 3 biedt een breed en diepgaand beeld van de leefwereld van jeugdigen in Wassenaar. Een uitgebreide toelichting op de cijfers, trends en participatiebevindingen is opgenomen in Bijlage 2: Verdieping maatschappelijke vraagstukken en participatie.

Op basis van cijfers, trends en signalen van professionals en inwoners zijn de volgende hoofdstukthema's en aandachtspunten naar voren gekomen:

- *Demografie en sociale context*

Wassenaar kent een relatief hoog aandeel jeugdigen in de leeftijd tot 20 jaar (22,8%) en een opvallend internationaal karakter: bijna een derde van de jeugd heeft een internationale achtergrond. Dit draagt bij aan een diverse en dynamische gemeenschap, waarin jeugdigen opgroeien met verschillende perspectieven en culturen. Deze diversiteit biedt kansen voor inclusie, internationale samenwerking en brede talentontwikkeling. Tegelijkertijd zijn er grote sociaaleconomische verschillen tussen buurten, met een hoge vermogensongelijkheid en verschillen in migratieachtergrond. Deze context vraagt om maatwerk en aandacht voor kansengelijkheid.

- *Voorzieningen en leefomgeving*

Wassenaar biedt een breed en gevarieerd aanbod aan voorzieningen voor jeugdigen, zoals scouting, sportclubs, cultuur en een actief

jongerencentrum. Veel jongeren maken hiervan gebruik en geven te kennen zich veilig te voelen in hun omgeving. Tegelijkertijd ervaren zij en hun ouders een belevingskloof: ondanks het aanbod is er behoefte aan meer toegankelijke en aantrekkelijke plekken. Vooral laagdrempelige ontmoetingsplekken, sportmogelijkheden en culturele activiteiten worden gemist. Dit vraagt om een betere aansluiting tussen het bestaande aanbod en de leefwereld van jongeren.

• **Onderwijs en ontwikkeling**

Het onderwijsniveau is gemiddeld hoog en er is een sterke samenwerking in het basisonderwijs via het Scholencollectief Wassenaar en de Stichting Kanslokaal. Door de LEA wordt deze samenwerking versterkt. Het merendeel van de jongeren behalen een startkwalificatie en er is veel inzet op doorstroom en begeleiding. Doorstroomcoaches en leerplichtambtenaren dragen bij aan een sluitende aanpak.

Het aantal voortijdig schoolverlaters in Wassenaar is significant lager dan het landelijk gemiddelde (1,62% in Wassenaar vs. 2,38% landelijk), en stabiel. Toch zijn er zorgen over een stijgend aantal leerlingen dat (tijdelijk) niet deelneemt aan onderwijs, ondanks de leerplicht. Dit betreft zowel thuiszitters¹⁷ als vormen van absoluut¹⁸ en relatief verzuim¹⁹, of jonge mantelzorgers die hun school- of studiekeuze afstemmen op zorgtaken thuis.

Daarnaast blijkt uit de regioanalyse dat Wassenaar een opvallend hoog aandeel jongeren kent in de zogenoemde NEET-categorie (niet in onderwijs, werk of opleiding). Een groot deel van deze jongeren heeft een startkwalificatie en is niet in beeld bij instanties. Mogelijk gaat het

om jongeren die bewust kiezen voor een tussenjaar of andere activiteiten buiten het formele circuit. Deze jongeren zijn niet per definitie kwetsbaar. Echter is het wenselijk om meer zicht te krijgen op hun situatie, aangezien de redenen voor dit hoge aantal NEET-jongeren niet bekend is.

Ondanks het hoge welvaarts- en opleidingsniveau in Wassenaar zijn er zorgen over onderwijsachterstanden bij (jonge) kinderen, met name in gezinnen met een migratieachtergrond. Van de peuters en kinderen in de basisschoolleeftijd valt 10% in de landelijke categorie '15% van de kinderen met het hoogste risico op een onderwijsachterstand'²⁰. Deze groep concentreert zich in Wassenaar-Noord en Het Kerkehout. Ook zijn er zorgen over kinderen van ouders met een expatstatus of kinderen die door buitenlandse nanny's worden opgevoed waardoor zij weinig Nederlands spreken als zij naar (een Nederlandstalige) school gaan. Het is momenteel niet bekend hoe groot deze groep is, of dat deze groep goed in beeld is bij de JGZ.

Omdat Wassenaar geen voorzieningen heeft voor (voortgezet) speciaal onderwijs en praktijkonderwijs, gaan kwetsbare leerlingen uit Wassenaar naar scholen buiten de gemeente, wat de samenwerking met jeugdpartners bemoeilijkt. Tegelijkertijd komen er ook leerlingen van buiten naar Wassenaar. Daarom zet de gemeente in op versterking van de regionale samenwerking en preventie om problemen vroegtijdig te signaleren en te voorkomen.

Daarnaast neemt de complexiteit van ondersteuningsvragen toe, zowel binnen het onderwijs als daarbuiten. Hierdoor neemt de druk op het onderwijs toe.

• **Gezondheid en welzijn**

Een groot deel van de jeugdigen ervaart hun gezondheid als (zeer) goed en voelt zich gelukkig. Sportdeelname is hoog en er is een breed aanbod

17 Thuiszitters zijn leerlingen die ingeschreven staan op school, maar langer dan vier weken geen onderwijs volgen zonder geldige reden. Dit wordt aangeduid als langdurig relatief verzuim. Bij absoluut verzuim is een leerplichtige jongere helemaal niet ingeschreven bij een school.

18 Absoluut verzuim betreft leerlingen die niet zijn ingeschreven bij een onderwijsinstelling.

19 Relatief verzuim gaat over leerlingen die wel staan ingeschreven maar ongeoorloofd afwezig zijn.

20 Het CBS baseert zich op de volgende kenmerken om een risico op een onderwijsachterstand te voorspellen: opleidingsniveau van de ouders, herkomst, verblijfsduur van de moeder in Nederland, wel of niet in de schuldsanering, het gemiddelde opleidingsniveau van de moeders op school.

aan activiteiten die bijdragen aan ontspanning en verbinding. Stress en prestatiedruk zetten hier echter veel druk op. Ongezonde leefgewoonten, overgewicht, eenzaamheid en suicidaliteit onder jongeren zijn een belangrijk aandachtspunt om jeugdigen om een fijne manier te laten opgroeien. Jeugdigen geven aan behoefte te hebben aan ontspanning en verbinding, bijvoorbeeld door ontmoetingsplekken. Voor jeugdigen met een beperking of zorgtaken of kwetsbare thuissituatie is het belangrijk dat signalen tijdig worden herkend, omdat zij extra kwetsbaar zijn voor overbelasting en sociaal isolement.

- **Digitale leefwereld**

Sociale media zijn wijdverspreid en schermgebruik is niet meer weg te denken. Digitale middelen bieden kansen voor leren, creativiteit en sociale verbinding. Jeugdigen gebruiken technologie om zich te uiten, te leren en contact te houden met hun netwerk. Echter het kan ook de andere kant omslaan: Jeugdigen besteden gemiddeld vijf uur per dag aan schermtijd, en een aanzienlijk deel ervaart negatieve effecten zoals onzekerheid, stress en slaapproblemen. Ook gamen en online risico's zoals cyberpesten en sexting vragen om aandacht. Daarnaast heeft veelvuldig schermgebruik van ouders ook effect op de ontwikkeling van kinderen, denk aan hechting en voorbeeldgedrag.

- **Middelengebruik**

Het middelengebruik onder jeugdigen in Wassenaar laat een gemengd beeld zien. Positief is dat jeugdigen openstaan voor voorlichting en dat het gebruik van harddrugs relatief laag is. Tegelijkertijd constateren we dat alcohol, vapes en cannabis op steeds jongere leeftijd worden gebruikt. Net als in andere gemeenten, drinken ook in Wassenaar minderjarigen alcohol. De tolerante houding van ouders lijkt hierin een rol te spelen. Het is belangrijk te benadrukken dat het bezit van drugs door minderjarigen strafbaar is. Het gedoogbeleid voor softdrugs geldt niet voor jongeren onder de 18 jaar. Ook het gebruik van lachgas als recreatief middel is verboden. Daarnaast is het wettelijk verboden om

tabaksproducten, vapes en andere nicotineproducten te verkopen aan minderjarigen. Dit verbod geldt ook voor producten zonder tabak maar met nicotine, zoals nicotinezakjes en stoomsteentjes. Ook de verkoop van alcoholhoudende dranken aan minderjarigen is wettelijk verboden. Minderjarigen mogen geen alcohol bij zich hebben op openbare plekken zoals cafés, parken, sportkantines of winkelcentra. Ook het doorgeven van alcohol door volwassenen aan minderjarigen is strafbaar.

Vanuit dat perspectief is elk percentage middelengebruik onder minderjarigen feitelijk te hoog. Preventie is daarom essentieel. •

- **Veiligheid en bescherming**

Het aandeel jeugdige verdachten is relatief laag en er is een dalende trend in doorverwijzingen naar Halt. De jeugdboa's en jeugdagent dragen actief bij aan een veilige leefomgeving. Kindermishandeling, huiselijk geweld en jeugdoverlast blijven aandachtspunten. Preventie van criminaliteit en overlast blijft belangrijk. Ook online veiligheid en emotionele veiligheid op school verdienen blijvende aandacht.

- **Vrije tijd en participatie**

Wassenaar biedt veel mogelijkheden voor sport, cultuur en recreatie. Vrijtijdsbesteding is een belangrijke beschermende factor en draagt bij aan gezondheid, zelfvertrouwen en sociale binding. Ondanks de vele voorzieningen geven jongeren te kennen dat er te weinig te doen is in Wassenaar, vooral voor de leeftijd 12–18 jaar.

Deze thema's onderstrepen de noodzaak van een samenhangende en preventieve aanpak. Ze vragen om een lokaal jeugdbeleid dat domein-overstijgend werkt, waarbij gezondheid, onderwijs, veiligheid, vrije tijd en participatie niet los van elkaar worden benaderd, maar juist in samenhang.

Tegelijkertijd biedt de kracht van de Wassenaarse jeugd, ouders en gemeenschap een stevig fundament om samen te bouwen aan een gezonde, veilige en kansrijke toekomst.

4. Maatschappelijke opgaven, doelen en effecten (Wat willen we bereiken?)

Bij het opstellen van deze beleidsnota heeft het college zich vergewist van de behoeften van kleine en kwetsbare doelgroepen. Hierdoor is expliciete aandacht ontstaan voor onder andere jonge mantelzorgers, jongeren met een beperking, statushouders, jongeren met een diverse seksuele oriëntatie en jongeren die buiten beeld dreigen te raken.

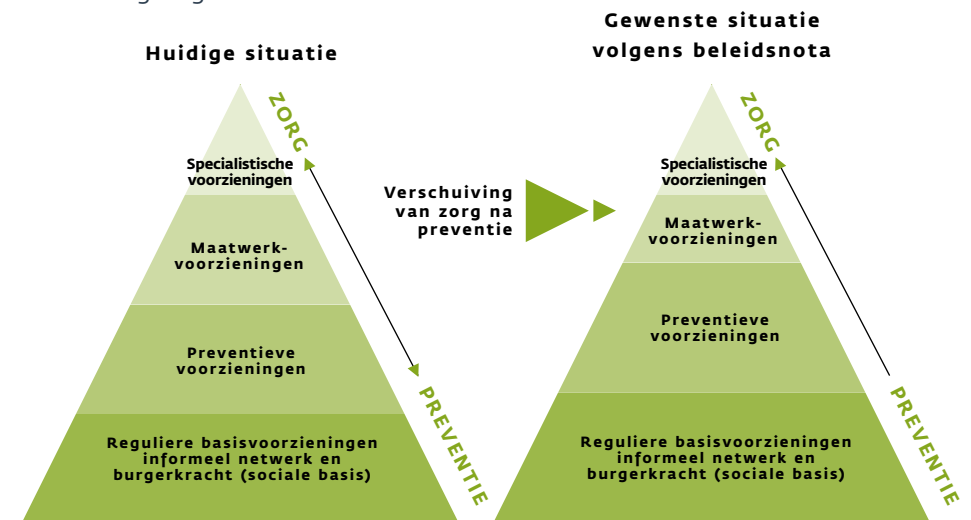
KOERS: VAN ZORG NAAR PREVENTIE

De gemeente Wassenaar kiest nadrukkelijk voor een verschuiving van zorg naar preventie, waar mogelijk. We investeren in een sterke sociale en pedagogische basis, het normaliseren opvoedvragen en het versterken van collectieve voorzieningen. In plaats van pas te handelen wanneer problemen zich opstapelen, willen we eerder en effectiever ondersteunen: dichtbij, laagdrempelig en in samenwerking met de omgeving van de jeugdige.

Daarbij kijken we niet alleen naar het gedrag van jeugdigen, maar vooral naar de context waarin zij opgroeien: de dynamiek thuis, de druk op school en de verwachtingen in de samenleving. We ondersteunen opvoeders actief in hun rol, zodat zij vanuit vertrouwen en kracht kunnen opvoeden, jeugdigen ruimte krijgen om zich te ontwikkelen en de gemeenschap verantwoordelijkheid neemt voor een gezonde, veilige en kansrijke omgeving. Zo bouwen we aan een jeugdbeleid waarin ieder kind zich gezien en gesteund voelt.

Deze beweging vraagt om een domeinoverstijgende aanpak waarin gezondheid, onderwijs, veiligheid, vrije tijd en participatie met elkaar verbonden zijn. Het vraagt ook om een andere inrichting van het

jeugdstelsel: niet langer met de nadruk op individuele, specialistische zorg, maar met een stevige basis van collectieve voorzieningen. We willen de onderkant van de piramide (Figuur 2) vergroten door te investeren in reguliere basisvoorzieningen (zoals onderwijs, sport, cultuur en jeugdgezondheidszorg) en algemene voorzieningen (zoals opvoedondersteuning, jongerenwerk en preventieve programma's). Door deze voorzieningen toegankelijk, zichtbaar en laagdrempelig te maken, voorkomen we dat lichte vragen uitgroeien tot zware zorgvragen.

Figuur 2. De piramide illustreert de beweging van een systeem waarin specialistische zorg centraal staat, naar een systeem waarin collectieve, preventieve en informele ondersteuning de basis vormt. Door te investeren in burgerkracht, basisvoorzieningen en collectieve preventieve voorzieningen zoals onderwijs, sport en opvoedondersteuning, versterken we de sociale basis en voorkomen we zwaardere zorgvragen.

Het Sociaal Team Wassenaar (STW) speelt hierin een sleutelrol. In dit team vervullen jeugdconsulenten en lokale maatschappelijke partners een centrale rol. Zij zorgen voor verbinding tussen gezinnen, scholen, huisartsen en andere partners, en dragen bij aan een integrale aanpak waarin de vraag van het gezin centraal staat. Door deze werkwijze ontstaat een stevig fundament onder het jeugdbeleid, waarin preventie, nabijheid en samenwerking leidend zijn.

We bouwen voort op een stevige basis. Wassenaar kent een actieve gemeenschap, betrokken ouders en lokale partners die zich willen inzetten voor hun omgeving. We geloven dat brede inzet op preventie leidt tot minder zware zorgvragen. Hoe eerder en toegankelijker we ondersteunen, hoe kleiner de druk op specialistische voorzieningen. Daarom zetten we in op onderwijs, sport, cultuur, opvoedingsondersteuning en sociale netwerken.

Het onderwijs en de kinderopvang zijn belangrijke partners in de sociale - en specifiek de pedagogische - basis. Een belangrijk deel van de ontwikkeling van kinderen vindt hier plaats. Ook problematieken kunnen zich uiten op school en in de kinderopvang. Daarom zetten we in op het versterken van de pedagogische basis, het versterken van de samenwerking met het onderwijs en kinderopvang, en het ondersteunen van onderwijs en kinderopvang in uitdagingen in de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Tegelijkertijd spenderen kinderen maar zo'n 25% tot 30% van hun wakkere uren op school. Het gezin, vrije tijd en sociale netwerken zijn net zo belangrijk in de ontwikkeling van jeugdigen. Daarom zetten we in samenwerking met, en ondersteuning van, het brede pedagogische domein.

Gelijke kansen vragen om ongelijk investeren. We richten ons extra op jeugdigen en buurten waar meer risico's zijn en minder veerkracht. Denk aan jeugdigen met een beperking, met zorgtaken, of die opgroeien met een ouder met een ziekte of verslaving. Maar

ook aan jeugdigen die zich door andere omstandigheden niet goed kunnen ontwikkelen. Zij verdienen tijdige, passende ondersteuning. Tegelijkertijd erkennen we dat een sterke inzet op preventie ook aandachtspunten met zich meebrengt. Preventie is gericht op het versterken van beschermende factoren en het voorkomen van problemen voordat ze ontstaan. Vroegsignalering is daar een onderdeel van: het tijdig herkennen van signalen die kunnen wijzen op beginnende problematiek.

Hoewel vroegsignalering waardevol is, kan een te sterke focus hierop – zonder voldoende aandacht voor normalisering – het risico vergroten dat normaal gedrag van jeugdigen wordt geïnterpreteerd als problematisch. Dit kan leiden tot medicalisering: het onnodig labelen of behandelen van gedrag dat eigenlijk past bij normale ontwikkelingsfasen, zoals onzekerheid, drukte of somberheid.

4.1 Maatschappelijke opgaven

Op basis van bronnenonderzoek, participatie en landelijke ontwikkelingen zijn vier samenhangende opgaven geformuleerd die de basis vormen van het jeugdbeleid. Twee daarvan zijn inhoudelijk richtinggevend, twee zijn randvoorwaardelijk:

1. **Samen opvoeden:** versterken van de sociale basis door te investeren in gemeenschapszin, oudernetwerken en informele steun, waarbij opvoedingsuitdagingen worden genormaliseerd en ouders ondersteund in hun rol.
2. **Gezond, veilig en veerkrachtig opgroeien:** met ruimte voor ontwikkeling en ontspanning op mentaal en fysiek gebied.
3. **Iedereen doet mee:** iedere jeugdige en opvoeder doet ertoe en doet mee (randvoorwaardelijk).
4. **Toegankelijke voorzieningen dichtbij huis:** investeren in collectieve voorzieningen als fundament voor preventie (randvoorwaardelijk).

De gemeente Wassenaar kiest voor een duidelijke koers: van zorg naar preventie. We investeren in een sterke sociale basis, normaliseren opvoedvragen en versterken collectieve voorzieningen. Deze beweging vraagt om een domeinoverstijgende aanpak waarin gezondheid, onderwijs, veiligheid, vrije tijd en participatie met elkaar verbonden zijn.

Met deze vier opgaven bouwen we aan een jeugdbeleid dat niet alleen beschermt, maar ook versterkt. Een beleid dat uitgaat van vertrouwen, verbinding en de kracht van de gemeenschap.

OPGAVE 1: SAMEN OPVOEDEN

Wassenaar zet in op het versterken van de sociale basis: een netwerk van formele en informele structuren waarin gezinnen zich gesteund voelen. Daarbinnen vormt de pedagogische basis een essentieel fundament: alle contacten, sociale relaties en leefomgevingen die bijdragen aan het opgroeien van kinderen. Denk aan ouders, familie, burens, school, sportclubs en andere plekken waar jeugdigen zich ontwikkelen. Door deze pedagogische basis te versterken, ondersteunen we niet alleen jeugdigen, maar ook ouders en andere opvoeders in hun rol. Door opvoeden en opgroeien te benaderen als normale, alledaagse processen, ontstaat ruimte voor veerkracht, zelfredzaamheid en onderlinge steun. Ouders worden ondersteund in hun rol, niet alleen door professionals, maar ook door andere ouders, vrijwilligers en sleutelfiguren in de wijk. Niet elke zorg vraagt om professionele hulp; juist door tijdige, laagdrempelige ondersteuning kunnen zwaardere problemen worden voorkomen.

Ouders blijven de eerste opvoeders en spelen een sleutelrol in het versterken van de eigen kracht van gezinnen. Lokale initiatieven zoals oudernetwerken of opvoedcafés versterken de betrokkenheid en het vertrouwen van ouders in hun eigen kunnen.

Het STW speelt hierin een centrale rol. Door de nabijheid in de wijk, samenwerking met jeugdconsulenten, maatschappelijke partners en huisartsen en inzet van praktijkondersteuners jeugd-ggz, worden zorgen vroeg gesignaleerd en passende ondersteuning geboden.

Ook de jeugdboa's en de jeugdagente dragen bij aan het versterken van de sociale basis. Door hun zichtbaarheid in de wijk en het laagdrempelige contact met jongeren en ouders, signaleren zij vroegtijdig zorgen en dragen zij bij aan een veilige, ondersteunende omgeving. Zij vormen een belangrijke schakel tussen gezinnen, scholen, jongerenwerk en het STW en leveren daarmee een waardevolle bijdrage aan het versterken van verbindingen in de leefomgeving van jeugdigen.

Een voorbeeld van gedeelde verantwoordelijkheid is het betrekken van burgers bij langdurige ondersteuning van jongeren in kwetsbare situaties, zoals via pleegzorg, gezinshuizen of burgervoogdij. Dit draagt bij aan continuïteit, hechting en het versterken van de sociale basis.

Deze aanpak vraagt om een andere inrichting van het jeugdstelsel, met meer nadruk op collectieve, preventieve ondersteuning in de leefomgeving. Daarmee sluit Wassenaar aan bij landelijke kaders zoals de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, waarin het terugdringen van problematisering en het versterken van eigen kracht centraal staan.

OPGAVE 2: GEZOND, VEILIG EN VEERKRACHTIG OPGROEIEN

Een gezonde jeugd vormt de basis voor een veerkrachtige samenleving. Wassenaar investeert daarom in fysieke en mentale gezondheid, met aandacht voor leefstijl, weerbaarheid en een veilige

omgeving. Zo voorkomen we dat lichte signalen uitgroeien tot zware zorgvragen. Op termijn leidt dit tot minder druk op specialistische hulp en lagere maatschappelijke kosten.

De fysieke gezondheid van jeugdigen staat onder druk door ongezonde voeding, weinig beweging en overmatig schermgebruik. Dit leidt tot overgewicht, slaapproblemen en verminderde motoriek. Een gezonde leefomgeving waarin bewegen, spelen en gezond eten vanzelfsprekend zijn, is daarom cruciaal.

Ook de mentale gezondheid vraagt aandacht. Jongeren ervaren stress, prestatiedruk en eenzaamheid, vooral meisjes. Eenzaamheid is vaak onzichtbaar, maar kan grote impact hebben op het welzijn. Door in te zetten op ontmoeting, sociale verbinding en inclusieve vrijetijdsbesteding willen we sociaal isolement voorkomen. Er is ook aandacht nodig voor suïcidepreventie. Door tijdig signalen te herkennen, taboes te doorbreken en jongeren actief te ondersteunen, willen we voorkomen dat problemen escaleren.

Het versterken van veerkracht vraagt om ruimte voor ontspanning, sociale verbinding en een positief zelfbeeld, ook voor jeugdigen die zich niet herkennen in traditionele normen. Voor jeugdigen met een beperking of mantelzorgtaken is het essentieel dat zij toegang hebben tot passende ontspanning, ondersteuning en respijt.

Digitale balans is een groeiend aandachtspunt. Hoewel digitale middelen kansen bieden voor leren en creativiteit, zorgen ze ook voor stress, slaapproblemen en mentale klachten. Wassenaar zet in op mediawijsheid, actieve ouderbetrokkenheid en digitale weerbaarheid.

Het voorkomen van middelengebruik is een speerpunt. Alcohol, vapes en cannabis worden op steeds jongere leeftijd gebruikt. We werken aan bewustwording onder ouders over de impact van hun houding

ten aanzien van middelengebruik. Door het gesprek aan te gaan over normen, voorbeeldgedrag en grenzen, willen we voorkomen dat risicogedrag onder jongeren wordt genormaliseerd.

De overgang naar meerderjarigheid is een kwetsbare fase. Jongeren moeten zelfstandig keuzes maken over zorg, werk, opleiding en wonen. Door tijdige ondersteuning en begeleiding willen we voorkomen dat zij uit beeld raken of overbelast raken

Tot slot is een veilige fysieke en emotionele omgeving randvoorwaardelijk. Vroegtijdige signalering van kindermishandeling, huiselijk geweld en onveilige situaties is essentieel, evenals het ontwikkelen van normbesef en verantwoordelijkheidsgevoel.

Deze opgave sluit aan bij landelijke akkoorden en programma's GALA en OKO, waarin gezondheid, weerbaarheid en een positieve leefomgeving centraal staan. Toegang tot sport, cultuur en zinvolle vrijetijdsbesteding zijn belangrijke beschermende factoren die bijdragen aan gezonde ontwikkeling én kostenbeheersing op de lange termijn.

OPGAVE 3: IEDEREEN DOET MEE

Een toekomstgericht jeugdbeleid ontstaat niet vóór, maar mét jeugdigen, ouders en maatschappelijke partners. Participatie is geen luxe, maar een randvoorwaarde voor effectief beleid. Alleen als mensen zich betrokken voelen, ontstaat er draagvlak, eigenaarschap en beleid dat aansluit bij de leefwereld.

Wassenaar ziet jeugdigen niet als doelgroep, maar als mede-vormgevers van beleid. Dit vraagt om structurele en toegankelijke vormen van jeugdparticipatie, waarin jeugdigen op hun eigen manier, digitaal, creatief of via school, hun stem kunnen laten horen. Thema's

als mentale gezondheid, vrije tijd en veiligheid verdienen daarbij bijzondere aandacht, net als onderwerpen die jongeren zelf aandragen.

Ook ouders zijn onmisbaar. Zij zijn de eerste opvoeders en beschikken over waardevolle kennis over wat werkt in de praktijk. Door hun perspectief actief te betrekken, versterken we het vertrouwen tussen ouders en professionals en bouwen we aan gedeelde verantwoordelijkheid.

Scholen vormen een natuurlijke vindplaats voor participatie. Zij bieden jongeren dagelijks de kans om hun stem te laten horen en verantwoordelijkheid te nemen. Tegelijkertijd vraagt dit om samenwerking met en ondersteuning van maatschappelijke partners. Door participatie structureel te verankeren, versterken we de verbinding tussen beleid en praktijk. Dit draagt bij aan een samenleving waarin jeugdigen en ouders zich gehoord voelen én actief bijdragen aan oplossingen.

Deze participatiegedachte sluit aan bij de uitgangspunten van de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, waarin opvoeding en ondersteuning worden gezien als een gedeelde verantwoordelijkheid van ouders, de sociale omgeving en maatschappelijke organisaties. Door deze gedeelde verantwoordelijkheid te versterken, bouwen we aan een samenleving waarin jeugdigen zich gehoord, gezien en gesteund voelen.

OPGAVE 4: TOEGANKELIJKE VOORZIENINGEN DICHTBIJ HUIS

Een sterke sociale basis begint dichtbij: in de wijk, op school, bij de sportvereniging of het buurthuis. Deze plekken vormen samen de pedagogische basis: de dagelijkse leefomgevingen waarin jeugdigen

zich ontwikkelen en waarin opvoeders elkaar kunnen ontmoeten en ondersteunen. Door te investeren in deze pedagogische infrastructuur, versterken we het fundament voor gezond en kansrijk opgroeien. Investeren in toegankelijke, collectieve voorzieningen vormen het fundament voor gezond, veilig en kansrijk opgroeien. Ze bieden ondersteuning in de leefomgeving, versterken onderlinge verbinding en maken vroegsignalering mogelijk.

Hoewel er op papier een breed aanbod aan voorzieningen is, ervaren jongeren en ouders in de praktijk een tekort aan toegankelijke, aantrekkelijke plekken waar jeugdigen elkaar kunnen ontmoeten. Dit wijst op een belevingskloof tussen het bestaande aanbod en de ervaren toegankelijkheid en aantrekkelijkheid. Juist informele ontmoetingsplekken dragen bij aan ontspanning, sociale verbinding en het voorkomen van eenzaamheid of risicogedrag.

Wassenaar investeert daarom in het versterken van preventieve voorzieningen die aansluiten bij het dagelijks leven van jeugdigen en gezinnen. Denk aan trainingen voor jeugdigen (faalangst, weerbaarheid, omgaan met scheiding), oudercursussen, opvoednetwerken, het jongerencentrum, sport, cultuur en ontmoetingsplekken. Groepsgerichte activiteiten bieden praktische handvatten én versterken veerkracht, herkenning en sociale steun.

Het STW speelt hierin een verbindende rol. Door zichtbaar aanwezig te zijn op scholen en bij het consultatiebureau, en samenwerking met partners in het sociaal domein (huisarts, jeugdgezondheidszorg, scholen) worden zorgen vroeg gesignaleerd en ontvangen gezinnen passende ondersteuning.

Toegankelijkheid en inclusie zijn leidend. Voorzieningen moeten bereikbaar zijn voor alle jeugdigen en gezinnen, ongeacht achtergrond, taal of inkomen. Ook informele netwerken en sleutelfiguren in de wijk dragen bij aan het versterken van de sociale basis.

Daarnaast stimuleert de gemeente eigen initiatieven van jeugdigen en ouders. Door hen actief te betrekken bij het vormgeven van activiteiten, vergroten we eigenaarschap en sluiten we beter aan bij hun behoeften.

Deze aanpak sluit aan bij de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO), waarin een gezonde, veilige en stimulerende leefomgeving centraal staat.

4.2 Doelen en beoogde effecten

In deze paragraaf staan de belangrijkste doelen en effecten per opgave. Ze vormen de basis voor monitoring en uitvoering, zoals uitgewerkt in hoofdstuk 6.

Opgave 1: Samen opvoeden	
Doelen	Beoogde effecten
1.1 Ouders ervaren opvoedingsvragen als normaal, voelen zich gesteund in hun rol en maken gebruik van informele steun in hun omgeving.	Ouders voelen zich zekerder in hun opvoedrol, durven opvoedvragen te bespreken en maken gebruik van steun uit hun netwerk, waardoor veerkracht wordt versterkt.
1.2 Er is een sterke sociale en pedagogische basis waarin ouders zich verbonden voelen, ervaringen uitwisselen en bijdragen aan een gemeenschap waarin opvoeding gedeeld wordt.	Ouders ervaren onderlinge steun en betrokkenheid, nemen deel aan oudernetwerken en dragen actief bij aan een cultuur van samen opvoeden.
Opgave 2: Gezond, veilig en veerkrachtig opgroeien	
Doelen	Beoogde effecten
2.1 Jeugdigen kunnen veilig en gezond opgroeien in Wassenaar, met ruimte voor beweging en ontspanning.	- De leefomgeving van jeugdigen stimuleert gezond gedrag. - Meer jeugdigen sporten en maken gebruik van sportvoorzieningen. - Het percentage jeugdigen met overgewicht neemt af.
2.2 Jeugdigen beschikken over voldoende mentale veerkracht en een positief zelfbeeld.	- Jeugdigen ervaren een betere mentale gezondheid en groeien op in een kansrijke omgeving die hen stimuleert en ondersteunt. - Jeugdigen weten waar zij terecht kunnen voor mentale ondersteuning. - Signalen van suïcidaliteit worden eerder herkend en bespreekbaar gemaakt.
2.3 Middelengebruik onder jeugdigen is afgenomen.	Jongeren maken bewustere keuzes en voelen zich gesteund door hun omgeving om risicogedrag te vermijden.
2.4 Ouders herkennen eerder signalen van middelengebruik bij hun kind en voelen zich beter toegerust om grenzen te stellen.	Ouders zijn zich meer bewust van hun rol in preventie en weten waar zij terecht kunnen voor informatie of ondersteuning.

Opgave 3: Iedereen doet mee	
Doelen	Beoogde effecten
3.1 Jeugdigen zijn structureel betrokken bij onderwerpen die hen aangaan, via participatievormen die aansluiten bij hun leefwereld.	- Jeugdigen ervaren meer invloed op gemeentelijk beleid en voelen zich gehoord. - Gemeente maakt beleid en neemt besluiten die beter aansluiten op de wensen en behoeften van jeugdigen.
3.2 Ouders hebben invloed op beleidsvorming en uitvoering, doordat zij zich betrokken voelen bij het jeugdbeleid.	Ouders voelen zich serieus genomen en zien hun inbreng terug in beleid.
3.3 (Lokale) maatschappelijke partners hebben invloed op beleidsvorming en uitvoering, doordat zij zich actief betrokken voelen bij het jeugdbeleid.	Beleidsvorming sluit beter aan op signalen en expertise van lokale partners.
Opgave 4: Toegankelijke voorzieningen dichtbij huis	
Doelen	Beoogde effecten
4.1 Jeugdigen en gezinnen maken actief gebruik van laagdrempelige, collectieve voorzieningen.	Meer jeugdigen en ouders nemen deel aan groepsgerichte activiteiten zoals oudercursussen, weerbaarheidstrainingen en opvoednetwerken.
4.2 Collectieve voorzieningen dragen bij aan het versterken van de sociale en pedagogische basis en het voorkomen van zwaardere zorg.	Minder jeugdigen en gezinnen stromen door naar specialistische hulp.
4.3 Voorzieningen zijn toegankelijk en inclusief voor alle jeugdigen en gezinnen, ongeacht achtergrond, taal of beperking.	Meer diversiteit in deelname aan collectieve voorzieningen; minder drempels ervaren door gezinnen.
4.4 Informele netwerken en sleutelfiguren in de wijk spelen een actieve rol in signalering en ondersteuning.	Zorgen worden eerder signaleerd en gezinnen worden sneller verbonden met passende ondersteuning.
4.5 Jongeren hebben toegang tot veilige, aantrekkelijke ontmoetingsplekken in hun eigen leefomgeving.	Jongeren voelen zich meer verbonden met hun buurt en maken minder gebruik van risicovolle vrijetijdsbesteding.

5. Strategie en uitvoering (Hoe gaan we eraan werken?)

5.1 Uitgangspunten strategie Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar

Wat gaan we doen om de genoemde doelen te bereiken? We sluiten aan bij de strategie uit het Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar 2024. Dit plan vormt de basis voor het beleid en de uitvoeringsplannen binnen het sociaal domein, met de focus op flexibiliteit en maatwerk in de uitvoering.

De genoemde strategie volgt de volgende uitgangspunten. Een toelichting op deze uitgangspunten is te vinden in het Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar 2024.

1. Beschikbaarheid.
2. Inzet op preventie.
3. Vergroten kansengelijkheid.
4. Positieve gezondheid.
5. Haalbaarheid en beschikbaarheid.
6. Rol van de gemeente.

De uitvoering van het jeugdbeleid vindt plaats binnen de kaders van de Verordening Jeugdhulp Wassenaar 2025.

Daarbij is er nadrukkelijk aandacht voor afstemming met andere domeinen, zoals de Wmo, Zvw, Wlz, Participatiewet, onderwijs en kinderopvang. Deze samenwerking wordt in de praktijk vormgegeven via het Sociaal Team Wassenaar (STW), de Lokale Educatieve Agenda (LEA), de ketenaanpakken Kansrijke Start en Kind naar Gezonder Gewicht, JOGG-aanpak, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) en de Lokale Kamer Zorg en Veiligheid. Zo zorgen we voor een integrale benadering van ondersteuning, passend bij de leefwereld van jeugdigen en hun gezinnen.

5.2 Aanpak van het lokaal jeugdbeleid

Hieronder beschrijven we per maatschappelijke opgave en bijbehorende doelen hoe we deze gaan bereiken. Sommige activiteiten doen we al en willen we behouden, andere activiteiten willen we uitbreiden of nog inzetten. De concrete acties die bij deze doelen horen, worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

OPGAVE 1. SAMEN OPVOEDEN EN DE BIJBEHORENDE DOELEN

Om opvoedingsvragen te normaliseren en ouders tijdig passende ondersteuning te bieden, zet de gemeente Wassenaar in op het versterken van de sociale basis, het benutten van informele netwerken en het voorkomen van onnodige problematisering:

Behouden:

- We faciliteren laagdrempelige ontmoetingsplekken en oudernetwerken, zoals oudercafés, themabijeenkomsten. Deze initiatieven bieden ruimte voor herkenning, uitwisseling en het versterken van vertrouwen in het eigen opvoedvermogen.
- We stimuleren een cultuur waarin opvoedingsvragen bespreekbaar zijn en waarin hulp vragen én bieden binnen de gemeenschap als normaal wordt gezien. Dit draagt bij aan het versterken van de eigen kracht van gezinnen.
- Het STW ondersteunt gezinnen bij het opstellen van familiegroepsplannen. Dit gebeurt bij signalen van opvoeduitdagingen, waarbij het gezin samen met hun netwerk zelf oplossingen formuleert. Deze aanpak versterkt de eigen kracht, voorkomt escalatie en sluit aan bij de Jeugdwet.

Versterken:

- We investeren in de uitbreiding en versterking van het STW, onder andere door de inzet van praktijkondersteuners jeugd-ggz, jeugdconsulenten en intensieve samenwerking met huisartsen en schoolmaatschappelijk werk. Hiermee vergroten we de capaciteit voor vroege signalering en preventieve ondersteuning, zodat gezinnen sneller en effectiever geholpen worden binnen hun eigen leefomgeving.
- In het STW is specifieke aandacht voor jeugdigen met een verhoogde ondersteuningsbehoefte, zoals jonge mantelzorgers, jeugdigen met een beperking, of jeugdigen die opgroeien met een ouder met een beperking, ziekte of verslaving. We vergroten de bekendheid en toegankelijkheid van preventieve voorzieningen, zowel gemeentelijk als regionaal ingekocht, zodat gezinnen eerder gebruik maken van lichte ondersteuning. Hiervoor zetten we ook digitale middelen in.
- We versterken de samenwerking met scholen, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg en andere partners in het Sociaal Domein, zodat zorgen vroegtijdig worden gesignaleerd en gezinnen op het juiste moment passende ondersteuning ontvangen. Denk hierbij aan de ketenaanpakken Kansrijke Start en Kind naar Gezonder Gewicht.
- We sluiten aan bij landelijke kaders zoals de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, waarin het versterken van de eigen kracht van gezinnen en het terugdringen van problematisering centraal staan.

Inzetten:

- We versterken huidig aanbod door het inzetten van ervaringsdeskundige ouders, die vanuit hun eigen ervaring andere ouders kunnen ondersteunen en versterken.

OPGAVE 2. GEZOND, VEILIG EN VEERKRACHTIG OPGROEIEN EN DE BIJBEHORENDE DOELEN

Om de mentale en fysieke gezondheid van jeugdigen te versterken en middelengebruik te voorkomen, zet de gemeente Wassenaar in op een integrale en preventieve aanpak.

We richten ons op leefstijl, veerkracht en een gezonde sociale omgeving, en sluiten aan bij landelijke en lokale programma's die deze doelen ondersteunen:

Behouden:

- We creëren een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, spelen en gezond eten. Dit doen we door in te zetten op gezonde schoolomgevingen, beweegvriendelijke wijken en samenwerking met onderwijs, sport- en cultuurverenigingen en andere lokale organisaties zoals Fit in Wassenaar.
- We bieden gerichte ondersteuning aan jongeren in de overgang naar 18 jaar, bijvoorbeeld via voorlichting op school, inzet van jongerenwerk en samenwerking met het STW. Hierbij is aandacht voor thema's als zorgverzekering, inkomen, studiekeuze, huisvesting en mentale gezondheid.
- We zetten in op het signaleren en verminderen van eenzaamheid, onder andere via jongerenwerk, scholen en sportverenigingen. Door het organiseren van betekenisvolle groepsactiviteiten en het stimuleren van sociale verbinding, willen we voorkomen dat jeugdigen zich geïsoleerd voelen.

Versterken:

- We versterken de samenwerking tussen scholen, jongerenwerk, handhaving en politie om sociale veiligheid te vergroten, onder andere via het convenant schoolveiligheid en gezamenlijke signalering.
- We ondersteunen scholen bij het creëren van een positief klimaat, met aandacht voor pesten, groepsdruk en online risico's.

- We organiseren groepsgerichte activiteiten zoals weerbaarheids-trainingen en mediawijsheid, gericht op het versterken van sociale normen en grenzen.
- We stimuleren deelname aan sport, kunst en cultuur als middel om mentale veerkracht, zelfvertrouwen en sociale verbinding te versterken. We ondersteunen initiatieven die bijdragen aan een positief zelfbeeld en het bespreekbaar maken van mentale gezondheid, met specifieke aandacht voor jeugdigen die extra kwetsbaar zijn, zoals LHBTIQ+ jeugdigen of jeugdigen met een beperking.
- Via het programma OKO zetten we in op het voorkomen van middelengebruik door jeugdigen te versterken in hun weerbaarheid, ouders te ondersteunen in hun opvoedrol en signalen vroegtijdig op te pakken. OKO biedt een integrale aanpak waarin scholen, jongerenwerk, GGD Haaglanden, verslavingszorg, sportverenigingen en ouders samenwerken aan een gezonde, veilige en stimulerende leefomgeving.
- Wassenaar heeft zich aangesloten als JOGG-gemeente (Jongeren Op Gezonder Gewicht), om integraal en duurzaam te werken aan een gezonde leefstijl voor alle jeugdigen. Fit in Wassenaar heeft hier een coördinerende rol in en verbindt de JOGG-aanpak met de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht en andere initiatieven rondom het verbeteren van de leefstijl.
- We zorgen voor toegankelijke voorzieningen en activiteiten voor alle jeugdigen, ongeacht achtergrond, inkomen of beperking. Voor jeugdigen met een beperking of zorgtaken is er aandacht voor respijt, maatwerk en sociale verbinding.
- We versterken de samenwerking tussen lokale partners, zoals scholen, zorg, sport, cultuur en welzijn, zodat signalen sneller worden opgepakt en jeugdigen tijdig passende ondersteuning krijgen. Door kennis te delen, signalen te bundelen en gezamenlijk op te trekken, creëren we een sterke sociale omgeving waarin jongeren gezond en kansrijk kunnen opgroeien.

- We zorgen voor een samenhangende aanpak door aan te sluiten bij bestaande akkoorden en programma's zoals OKO, GALA, IZA, AZWA, de Sportvisie, LEA, Kansrijke Start, Kind naar Gezonder Gewicht en Mentaal Lokaal Wassenaar. Ook sluiten we aan bij de uitvoering van de Lokale Inclusieagenda.

Inzetten:

- We stimuleren een gezonde digitale leefstijl door in te zetten op mediawijsheid, ouderbetrokkenheid en digitale weerbaarheid, met aandacht voor de impact van schermgebruik op hechting en beschikbaarheid. We werken hierin samen met scholen en maatschappelijke partners.

OPGAVE 3. PARTICIPATIE EN EIGENAARSCHAP VAN JEUGDIGEN, OUDERS EN MAATSCHAPPELIJKE PARTNERS EN DE BIJBEHORENDE DOELEN

Een effectief jeugdbeleid ontstaat niet alleen op papier, maar in samenwerking met de mensen om wie het gaat. Om de participatie en het eigenaarschap van jeugdigen, ouders en maatschappelijke partners te versterken, zet de gemeente Wassenaar in op de volgende werkwijzen:

Behouden:

- We werken samen met scholen, jongerenwerk en andere vindplaatsen om een diverse groep jongeren te bereiken. Jeugdboa's en de jeugdagente spelen hierin een belangrijke rol door signalen op te vangen en verbinding te leggen met passende ondersteuning.
- We voeren structureel accountgesprekken met maatschappelijke partners, zoals scholen, zorgaanbieders, sportverenigingen en

welzijnsorganisaties, om gezamenlijke doelen en signalen uit de praktijk te vertalen naar beleid.

Versterken:

- We betrekken jeugdigen actief bij thema's die hen raken, zoals mentale gezondheid, veiligheid, onderwijs en vrije tijd. Dit doen we op manieren die aansluiten bij hun leefwereld, zoals jongerenpanels, creatieve sessies, online polls en sociale media. Ook minder zichtbare jongeren worden actief betrokken.
- We bieden ouders laagdrempelige mogelijkheden om mee te denken over opvoeding, kansengelijkheid en ondersteuning, onder andere via OKO-bijeenkomsten, digitale consultaties en oudernetwerken.
- We zorgen voor zichtbare terugkoppeling, zodat participanten ervaren dat hun inbreng ertoe doet. Dit versterkt vertrouwen in de gemeente en draagt bij aan democratisch burgerschap.

Inzetten

We stimuleren eigenaarschap door jeugdigen en ouders niet alleen te raadplegen, maar ook actief te betrekken bij het vormgeven en uitvoeren van beleid en activiteiten.

OPGAVE 4. BIEDEN VAN MEER COLLECTIEVE PREVENTIEVE INTERVENTIES EN DE BIJBEHORENDE DOELEN

Om de inzet op collectieve preventie te versterken en de sociale basis te verbreden, zet de gemeente Wassenaar in op toegankelijke en inclusieve voorzieningen die aansluiten bij de leefwereld van jeugdigen en ouders. We richten ons op groepsgerichte ondersteuning, het benutten van lokale netwerken en het verlagen van drempels naar preventieve hulp.

Behouden:

- De gemeente ondersteunt bestaande collectieve voorzieningen zoals de bibliotheek, het jongerencentrum 'Boven', sportverenigingen en culturele instellingen via subsidies en samenwerkingsafspraken. Deze voorzieningen bieden jeugdigen laagdrempelige toegang tot ontspanning, ontmoeting en ontwikkeling.
- De gemeente werkt samen met partners zoals Kanslokaal, JGZ en het Kenniscentrum Kind en Scheiding om groepsgerichte ondersteuning te bieden op scholen en in de wijk.
- We zorgen voor een goede aansluiting bij landelijke en regionale akkoorden en programma's, zoals het GALA, IZA en AZWA, Kansrijke Start en OKO. Door deze verbindingen versterken we de samenhang en effectiviteit van het preventieve aanbod.

Versterken:

- We bouwen aan een sterke sociale en pedagogische infrastructuur waarin jeugdigen en gezinnen laagdrempelig terecht kunnen voor ondersteuning, ontmoeting en ontwikkeling. Denk aan oudercursussen, weerbaarheidstrainingen, opvoednetwerken en groepsgerichte activiteiten die bijdragen aan veerkracht en verbondenheid.
- We versterken de samenwerking met scholen, kinderopvang, sportverenigingen, cultuurinstellingen en andere maatschappelijke organisaties. Zij zijn cruciaal voor signalering, het organiseren van activiteiten en het bereiken van diverse doelgroepen.
- We benutten de kracht van informele netwerken en sleutelfiguren in de wijk, zoals ouders, (sport)verenigingen en ervaringsdeskundigen, voor vroegsignalering en het verbinden van gezinnen met passende ondersteuning.

Inzetten:

- We investeren in ontmoetingsplekken voor jongeren, zoals jeugdcentra, sportplekken en informele hangouts in de wijk. Deze bieden ontspanning, sociale verbinding en vormen een alternatief voor overlast op straat. Bij het ontwerp is expliciet aandacht voor toegankelijkheid voor jongeren met een beperking en vindbaarheid voor jonge mantelzorgers.
- We maken voorzieningen toegankelijk voor alle jeugdigen en gezinnen, ongeacht achtergrond, taal, inkomen of beperking. Dit doen we door drempels te verlagen, aanbod te diversifiëren en actief in te zetten op inclusieve communicatie en werving.

6. Indicatoren en monitoring

Om te kunnen beoordelen of het jeugdbeleid bijdraagt aan de gestelde doelen en maatschappelijke effecten, is monitoring essentieel. In dit hoofdstuk zijn indicatoren opgenomen die richting geven aan de gewenste bewegingen binnen het jeugdbeleid. Daarbij is gekozen voor het formuleren van ambities in termen van toename of afname, zoals "neemt met 5% toe" of "neemt met 25% af". Deze percentages zijn richtinggevend en bedoeld om de gewenste ontwikkeling zichtbaar te maken.

Voor sommige indicatoren zijn op dit moment nog geen lokale nulmetingen beschikbaar. Daarom geldt de eerste meting in 2026 als uitgangspunt (nulmeting), waarmee we de beginsituatie vastleggen. Op basis van deze nulmeting kunnen de percentages vervolgens worden bijgesteld, afhankelijk van realistische trends, beschikbare data en uitvoerbaarheid.

De geformuleerde doelstellingen richten zich op het jaar 2030, in lijn met de looptijd en ambitie van het jeugdbeleid. De voortgang wordt jaarlijks of tweejaarlijks gemeten, afhankelijk van de beschikbaarheid en frequentie van de betreffende bron. Denk hierbij aan lokale jaarverslagen, regionale monitors en landelijke databronnen zoals de Gezondheidsmonitor Jeugd.

Het doel van deze aanpak is om enerzijds ambitie en richting te bieden, en anderzijds flexibiliteit te behouden om het beleid op basis van inzichten en ervaringen bij te stellen. Zo ontstaat een lerende cyclus waarin beleid en praktijk elkaar versterken.

Opgave 1: Samen opvoeden		
Doelen	Indicator(en)	Bron Indicator(en)
1.1 Ouders ervaren opvoedingsvragen als normaal, voelen zich gesteund in hun rol en maken gebruik van informele steun in hun omgeving.	1. Aantal ouders dat gebruikmaakt van lichte opvoedondersteuning neemt met 25% toe.	Jaarverslag van uitvoerende lokale partners in het Sociaal Team Wassenaar. - Opvoedspreekuur/OuderAdvies - Webinars - Oudercafé - Themabijeenkomsten - Oudercursussen Data beschikbaar vanaf Q3 2026.
	2. Minimaal 60% van de ouders geeft aan zich gesteund te voelen na deelname aan groepsgerichte opvoedondersteuning.	Jaarverslag van uitvoerende partners, door evaluatie na deelname aan groepsgerichte ondersteuning. Data beschikbaar vanaf Q3 2026.
1.2 Er is een sterke sociale en pedagogische basis basis waarin ouders zich verbonden voelen, ervaringen uitwisselen en bijdragen aan een gemeenschap waarin opvoeding gedeeld wordt.	1. Aantal georganiseerde bijeenkomsten met lichte opvoedingsondersteuning voor ouders per jaar neemt met 25% toe.	Jaarverslag en verantwoording bij uitvoerende lokale partners. - Webinars - Oudercafé - Themabijeenkomsten - Oudercursussen Data beschikbaar vanaf Q3 2026.
	2. Minimaal 60% van de ouders die deelnemen aan groepsactiviteiten geeft aan contact met andere ouders als waardevol te ervaren.	Jaarverslag van uitvoerende partners, door evaluatie na deelname aan groepsgerichte ondersteuning. Data beschikbaar vanaf Q3 2026.

Opgave 2: Gezond, veilig en veerkrachtig opgroeien		
Doelen	Indicator(en)	Bron Indicator(en)
2.1 Jeugdigen kunnen veilig en gezond opgroeien in Wassenaar, met ruimte voor beweging en ontspanning.	1. Aandeel jeugdigen met een actieve leefstijl neemt met 5% toe.	Kenniscentrum Sport en Bewegen: - aantal jeugdigen dat lid is van sportbond Gezondheidsmonitor Jeugd en Jongvolwassenen (GGD Haaglanden): Onderliggende vragen: - % jongeren dat 5+ dagen per week loopt of fietst - % jongeren dat dagelijks minstens 1 uur beweegt Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jeugd uit 2015, 2019, 2021, 2023, 2024. Nieuwe monitor eind 2025 uitgevoerd. Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen uit 2022 en 2024. Nieuwe meting wordt uitgevoerd in 2026 (data beschikbaar in 2027).
	2. Aandeel jeugdigen dat hun gezondheid als (zeer) goed ervaart neemt met 5% toe.	Gezondheidsmonitor Jeugd en Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (GGD Haaglanden) Onderliggende vraag: - % jeugdigen dat hun gezondheid als (zeer) goed beoordeelt Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jeugd uit 2015, 2019, 2021, 2023, 2024. Nieuwe monitor eind 2025 uitgevoerd. Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen uit 2022 en 2024. Nieuwe meting wordt uitgevoerd in 2026 (data beschikbaar in 2027).

	3. Aandeel jeugdigen dat weinig stress of prestatiedruk ervaart neemt met 5% toe.	Gezondheidsmonitor Jeugd en Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (GGD Haaglanden) Onderliggende vragen: - % jongeren dat regelmatig/ vaak prestatiedruk ervaart - % jongeren dat (zeer) vaak stress ervaart Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jeugd uit 2015, 2019, 2021, 2023, 2024. Nieuwe monitor eind 2025 uitgevoerd. Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen uit 2022 en 2024. Nieuwe meting wordt uitgevoerd in 2026 (data beschikbaar in 2027).
2.2 Jeugdigen beschikken over voldoende mentale veerkracht en een positief zelfbeeld.	1. Aandeel jeugdigen met mentale veerkracht en een positief zelfbeeld neemt met 5% toe.	Gezondheidsmonitor Jeugd en Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (GGD Haaglanden) Onderliggende vragen: - % jongeren dat zich meestal gelukkig voelt - % jongeren dat zich voldoende weerbaar voelt - % jongeren dat veel vertrouwen heeft in de toekomst Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jeugd uit 2015, 2019, 2021, 2023, 2024. Nieuwe monitor eind 2025 uitgevoerd. Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen uit 2022 en 2024. Nieuwe meting wordt uitgevoerd in 2026 (data beschikbaar in 2027).

	2. Aandeel jeugdigen met psychische klachten, eenzaamheid of suïcidale gedachten neemt met 5% af.	Gezondheidsmonitor Jeugd en Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (GGD Haaglanden) Onderliggende vragen: - % jongeren dat psychische klachten ervaart - % jongeren dat suïcidale gedachten heeft - % jongeren dat zich soms tot altijd eenzaam voelt - % jongeren dat aangeeft bij iemand terecht te kunnen bij problemen Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jeugd uit 2015, 2019, 2021, 2023, 2024. Nieuwe monitor eind 2025 uitgevoerd. Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen uit 2022 en 2024. Nieuwe meting wordt uitgevoerd in 2026 (data beschikbaar in 2027).
2.3 Middelengebruik onder jeugdigen is afgenomen.	1. Aandeel jeugdigen dat middelen gebruikt (alcohol, tabak, drugs) neemt met 5% af.	Gezondheidsmonitor Jeugd (GGD Haaglanden) Onderliggende vragen: - % jongeren dat in de afgelopen 4 weken alcohol heeft gedronken - % jongeren dat nu (dagelijks of wekelijks) rookt of vaped - % jongeren dat in de afgelopen 4 weken wiet of hasj heeft gebruikt - % jongeren dat in de afgelopen 4 weken lachgas of andere drugs heeft gebruikt Trendanalyse beschikbaar van Gezondheidsmonitor Jeugd uit 2015, 2019, 2021, 2023, 2024. Nieuwe monitor eind 2025 uitgevoerd.

2.4 Ouders herkennen eerder signalen van middelengebruik bij hun kind en voelen zich beter toegerust om grenzen te stellen.	1. Aantal ouders dat deelneemt aan voorlichtingen over middelengebruik bij jongeren neemt met 10% toe.	Registratie per activiteit uit jaarverslagen lokale partners. Data beschikbaar vanaf 2026.
	2. Aandeel ouders dat het gesprek voert over middelengebruik en grenzen stelt neemt toe.	Jaarlijkse enquête opvoeding (in combinatie met OKO – Week van de Opvoeding) Onderliggende vragen: - % ouders dat aangeeft met hun kind te praten over alcohol, roken en drugs - % ouders dat aangeeft grenzen te durven stellen Data beschikbaar vanaf 2025.

Opgave 3: Iedereen doet mee		
Doelen	Indicator(en)	Bron Indicator(en)
3.1 Jeugdigen zijn structureel betrokken bij onderwerpen die hen aangaan, via participatievormen die aansluiten bij hun leefwereld.	1. Aantal en diversiteit van participatievormen binnen het sociaal domein neemt met 100% toe.	Interne registratie bij collega's binnen het sociaal domein. Data beschikbaar vanaf Q4 2026.
	2. Aantal jeugdigen dat actief deelneemt aan participatievormen neemt met 100% toe.	Registratie per activiteit (fysieke participatie) Statistieken sociale media bij online participatie (bijv. polls) Data beschikbaar vanaf Q4 2026.
	3. Aandeel jeugdigen dat zich gehoord voelt door de gemeente neemt met 10% toe.	Evaluatie na fysieke participatie Polls op sociale media Data beschikbaar vanaf Q4 2026.
3.2 Ouders hebben invloed op beleidsvorming en uitvoering, doordat zij zich betrokken voelen bij het jeugdbeleid.	1. Aantal ouders dat deelneemt aan consultatie- of meedenksessies neemt met 10% toe.	Registratie per consultatie- of meedenksessies (online en fysiek) Data beschikbaar vanaf Q4 2026.
	2. Aandeel ouders dat invloed ervaart op het jeugdbeleid neemt met 10% toe.	Jaarlijkse enquête opvoeding (in combinatie met OKO – Week van de Opvoeding) Data beschikbaar vanaf 2025.
3.3 Maatschappelijke partners hebben invloed op beleidsvorming en uitvoering, doordat zij zich actief betrokken voelen bij het jeugdbeleid.	1. Aandeel maatschappelijke partners dat zich actief betrokken voelt bij beleidsontwikkeling neemt met 10% toe.	Jaarlijkse tevredenheidsenquête lokale maatschappelijke partners over betrokkenheid bij beleid. Data beschikbaar vanaf Q4 2026.

Opgave 4: Toegankelijke voorzieningen dichtbij huis		
Doelen	Beoogde effecten	
4.1 Jeugdigen en gezinnen maken actief gebruik van laagdrempelige, collectieve voorzieningen.	1. Aantal jeugdigen en ouders dat deelneemt aan collectieve preventieve activiteiten neemt met 10% toe.	Deelnamecijfers via aanbieders of subsidierapportages. Data beschikbaar vanaf Q4 2026.
	2. Aantal collectieve preventieve voorzieningen dat jaarlijks wordt georganiseerd neemt met 10% toe.	Subsidie aanvragen, verantwoordingen en inkoop afspraken. - Weerbaarheidstrainingen - Trainingen rondom scheiding (voor kinderen van gescheiden ouders) - Activiteiten in het jongerencentrum 'Boven' - Sportactiviteiten via buurtsportcoach - Creatieve workshops in de bibliotheek - Ouder- en opvoedcursussen - Voorlichtingen over middelengebruik - Themabijeenkomsten en oudercafés Data beschikbaar vanaf 2026.
4.2 Collectieve voorzieningen dragen bij aan het versterken van de sociale en pedagogische basis en het voorkomen van zwaardere zorg.	1. Aandeel jeugdigen en gezinnen dat via collectieve voorzieningen wordt ondersteund zonder doorstroom naar individuele hulp neemt met 10% toe.	PGAx, verantwoordingen subsidie/inkoop Data beschikbaar vanaf 2026.
4.3 Collectieve voorzieningen zijn toegankelijk en inclusief voor alle jeugdigen en gezinnen, ongeacht herkomst, taal of beperking.	1. Diversiteit in deelname aan collectieve voorzieningen (herkomst, taal, beperking)neemt met 5% toe.	Vragen bij aanmelding cursus, deelnemersprofielen via verantwoording uitvoerende partners (anoniem) Data beschikbaar vanaf 2026.

	2. Aandeel jeugdigen en ouders dat voorzieningen makkelijk kan vinden, bereiken en gebruiken is minimaal 70%.	Jaarverslag van uitvoerende partners, door evaluatie na deelname aan groepsgerichte ondersteuning. Jaarlijkse enquête opvoeding (in combinatie met OKO – Week van de Opvoeding) Data beschikbaar vanaf 2026.
4.4 Informele netwerken en sleutelfiguren in de wijk spelen een actieve rol in signalering en ondersteuning	1. Aantal meldingen bij Veilig Thuis door personen uit het sociale netwerk neemt met 10% toe.	Cijfers Veilig Thuis. Trendanalyse beschikbaar.
	2. Aantal actieve sleutelfiguren (ouders of vrijwilligers) betrokken bij collectieve activiteiten neemt met 10% toe.	Navraag bij uitvoerende partners. Data beschikbaar vanaf 2026.
4.5 Jongeren hebben toegang tot veilige, aantrekkelijke ontmoetingsplekken in hun eigen leefomgeving.	1. Aantal jongeren dat gebruikt maakt van jongeren-ontmoetingsplekken neemt met 10% toe.	Jaarverslag jongerenwerk registratie jongeren tijdens inloophmomenten jongerencentrum en buitenlocatie bij de Dr. Mansveltkade. Data beschikbaar vanaf 2024.

7. Financiën en risico's

7.1 Overzicht kosten en dekking

De uitvoering van het jeugdbeleid in 2026 wordt gerealiseerd binnen het bestaande financieel kader van de meerjarenbegroting en via middelen uit landelijke akkoorden zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Het GALA loopt tot en met 2026. Tussen het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is afgesproken dat in 2025 afspraken worden gemaakt over het verstrekken van financiële middelen vanaf 2027.

Ambities waar extra middelen voor nodig zijn worden nader uitgewerkt. Concrete financiële voorstellen worden op dat moment, indien nodig, afzonderlijk ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

7.2 Risico's

Rijksbeleid en bezuinigingen

Het demissionaire kabinet lijkt zich te richten op mogelijke bezuinigingen op preventie. Dit vormt een risico, omdat bezuinigingen op preventieve interventies kunnen leiden tot een stijging van de kosten voor individuele jeugdzorgvoorzieningen. Daarnaast zouden bezuinigingen de huidige Rijksmiddelen als bijdrage aan het Gemeentefonds en Specifieke Uitkeringen raken, zodat de huidige uitvoering onder druk komt te staan.

Stijgende zorgvraag en kosten

De vraag naar jeugdhulp blijft landelijk, regionaal én lokaal stijgen, wat leidt tot oplopende kosten. Hoewel Wassenaar inzet op preventie en vroegsignalering, blijft er een risico dat de druk op specialistische voorzieningen toeneemt. Dit vraagt om voortdurende monitoring van budgetten en effectiviteit van interventies.

Incidentele versus structurele financiering

Een deel van de jeugdpreventie wordt gefinancierd uit tijdelijke middelen, zoals de Specifieke Uitkeringen GALA en IZA. Deze afhankelijkheid van incidentele financiering kan leiden tot onzekerheid over de voortzetting van succesvolle interventies. De gemeente streeft ernaar om waar mogelijk structurele borging te realiseren, bijvoorbeeld via integratie in reguliere subsidieprogramma's.

Personeelstekorten

Net als in veel andere sectoren zijn er personeelstekorten in het sociaal domein. Een tekort aan goed opgeleid personeel kan de uitvoering van het jeugdbeleid vertragen en de kwaliteit van de geboden zorg en ondersteuning onder druk zetten. Dit risico is aanwezig bij zowel gemeentelijke diensten als bij maatschappelijke partners en zorgaanbieders.

Veranderende behoeften en maatschappelijke ontwikkelingen

De leefwereld van jongeren verandert snel, onder andere door digitalisering, mentale druk en maatschappelijke onzekerheden. Als het beleid onvoldoende meebeweegt met deze ontwikkelingen, bestaat het risico dat interventies niet meer aansluiten bij de

behoeften van jongeren. Dit vraagt om flexibiliteit in uitvoering en regelmatige evaluatie van het beleid.

Schaalgrootte en uitvoerbaarheid van collectieve voorzieningen

Hoewel collectieve voorzieningen een belangrijk fundament vormen binnen het jeugdbeleid, kent Wassenaar als kleinere gemeente specifieke schaaluitdagingen. In tegenstelling tot grotere steden is het hier niet altijd mogelijk om groepsgerichte interventies voldoende gevuld te krijgen. Dit kan de uitvoerbaarheid en effectiviteit van collectieve preventie beperken. De gemeente houdt daarom rekening met deze context door flexibel om te gaan met groepsgrootte, het combineren van doelgroepen, het inzetten op hybride vormen (zoals online ondersteuning), en het aanbieden van individuele ondersteuning waar nodig. Zo blijft de ambitie om collectieve voorzieningen te versterken behouden, maar wordt deze steeds afgestemd op de lokale schaal en haalbaarheid.

8. Accommodatiebeleid

Een passende fysieke omgeving is een belangrijke randvoorwaarde voor het welzijn, de ontwikkeling en participatie van jeugdigen. In Wassenaar zijn verschillende locaties waar jeugdigen samenkomen die ruimte bieden voor ontmoeting, ontspanning, talentontwikkeling, ondersteuning en educatie.

De gemeente Wassenaar streeft naar toegankelijke, veilige en toekomstbestendige jeugdaccommodaties die aansluiten bij de behoeften van jeugdigen en bijdragen aan de doelstellingen van het lokaal jeugdbeleid. In samenwerking met betrokken organisaties wordt gekeken naar het gebruik, de bereikbaarheid, de kwaliteit en de onderlinge samenhang van deze voorzieningen. Daarbij is er aandacht voor multifunctioneel gebruik, duurzaamheid en het versterken van de verbinding met het sociaal domein.

Scouting- en sportaccommodaties

Scoutingverenigingen en sportclubs vervullen een belangrijke rol in de sociale ontwikkeling van jeugdigen. De gemeente werkt samen met deze organisaties aan het toekomstbestendig maken van hun accommodaties, met aandacht voor inclusie, veiligheid en multifunctioneel gebruik. Scouting- en sportaccommodaties worden ook betrokken bij preventieve programma's zoals JOGG en OKO.

Pleeggezinnen, gezinshuizen en kleinschalige woonvormen

Voor jeugdigen die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, zijn pleeggezinnen, gezinshuizen en andere kleinschalige woonvormen een essentieel onderdeel van de lokale infrastructuur. De gemeente Wassenaar streeft naar voldoende en passende woonvoorzieningen

in de eigen gemeente, zodat jeugdigen zoveel mogelijk in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven. Dit draagt bij aan hechting, stabiliteit en continuïteit in hun ontwikkeling.

Het jeugdbeleid sluit aan bij de lokale Woonzorgvisie, die in december 2025 ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd. In deze visie wordt ook gekeken naar veilige, toegankelijke en kleinschalige woonvoorzieningen voor jongeren met een beperking of intensieve zorgbehoefte, zoals begeleid wonen en gezinshuizen

Toegankelijkheid en inclusie

Bij het ontwikkelen en onderhouden van jeugdaccommodaties wordt expliciet rekening gehouden met toegankelijkheid voor jeugdigen met een beperking. Dit geldt zowel voor fysieke toegankelijkheid als voor sociale inclusie. Denk aan inclusieve speeltuinen, rolstoeltoegankelijke sportvoorzieningen en laagdrempelige ontmoetingsplekken.

Ruimtelijke spreiding en bereikbaarheid

De gemeente streeft naar een goede spreiding van jeugdvoorzieningen over de wijken, zodat jeugdigen in alle buurten toegang hebben tot ontmoeting, ontspanning en ondersteuning. Bereikbaarheid per fiets en openbaar vervoer, veiligheid van de route en nabijheid van andere voorzieningen worden meegenomen in de beoordeling.

9. Hoe nu verder?

Met deze beleidsnota is een belangrijke stap gezet: we hebben de strategische koers voor het jeugdbeleid in Wassenaar vastgelegd. De nota bevat de beleidslijnen en kaders die richting geven aan hoe we als gemeente willen bijdragen aan een gezonde, veilige en kansrijke omgeving voor alle jeugdigen.

Het is belangrijk om te benadrukken dat deze nota een strategische visie bevat. De concrete uitvoering van het beleid vindt plaats via bestaande en nog te ontwikkelen uitvoeringsprogramma's, zoals het Uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg en de Lokale Educatieve Agenda (LEA). In deze programma's worden de ambities uit deze nota vertaald naar praktische acties, in samenwerking met maatschappelijke partners, ouders, jeugdigen en het onderwijs.

Voor alle onderdelen die raken aan het onderwijs geldt dat deze – conform de LEA-systematiek – in gezamenlijkheid met scholen en samenwerkingsverbanden worden uitgewerkt. Scholen worden dus vanzelfsprekend betrokken bij de verdere uitwerking en uitvoering van het beleid.

De komende jaren blijven we monitoren, leren en bijsturen waar nodig. Zo zorgen we ervoor dat het jeugdbeleid niet alleen op papier klopt, maar ook in de praktijk werkt voor onze jeugd. Samen met onze partners bouwen we verder aan een sterke sociale basis, waarin preventie, nabijheid en samenwerking centraal staan. Want investeren in jeugd is investeren in de toekomst van Wassenaar.

Bijlage 1 Lokale initiatieven en samenwerkingen

Sociaal Team Wassenaar

Het Sociaal Team Wassenaar (STW) is sinds 2023 de centrale toegang tot informatie, advies, ondersteuning, hulp en zorg in het sociaal domein, voor inwoners van -9 maanden tot 100+ jaar. Het STW is een samenwerkingsverband van de gemeente Wassenaar met diverse maatschappelijke organisaties²¹. Inwoners van alle leeftijden kunnen bij het STW terecht met al hun vragen rondom opvoeden, opgroeien en andere leefgebieden. Het STW richt zich met informatie, advies, ondersteuning, hulp en zorg op het normaliseren van alledaagse opvoedvragen, het vroegtijdig signaleren van risico's en het bieden van passende, laagdrempelige hulp. Het STW biedt ook ondersteuning aan jeugdigen met een beperking of zorgtaken. In het STW is ook het Veilig Verder Team actief. Dit team biedt gespecialiseerde ondersteuning bij situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het Veilig Verder Team werkt nauw samen met gezinnen, professionals en ketenpartners om veiligheid te herstellen en duurzame oplossingen te realiseren. Hiermee vormt het een belangrijke schakel in de integrale aanpak van complexe opvoed- en opgroeisituaties.

Signaleringsoverleg Jeugd

De gemeente Wassenaar organiseert elk kwartaal het Signaleringsoverleg Jeugd, waarin lokale partners die betrokken zijn bij jeugd en opvoeding samenkomen. Dit overleg heeft als doel om signalen en ontwikkelingen rondom jeugd vroegtijdig met elkaar

te delen. Door deze signalen gezamenlijk te bespreken, kunnen risico's sneller worden herkend en kan er tijdig passende ondersteuning worden ingezet. Het overleg draagt bij aan het versterken van de samenwerking tussen organisaties zoals scholen, jeugdgezondheidszorg, jongerenwerk, het Sociaal Team Wassenaar, politie en andere betrokken partners. Door structureel met elkaar in gesprek te blijven, ontstaat er een gedeeld beeld van wat er speelt in de leefwereld van kinderen en jongeren in Wassenaar. Dit maakt het mogelijk om preventief en integraal te handelen, en sluit aan bij de ambitie om opgroeien in Wassenaar zo veilig en gezond mogelijk te laten verlopen.

Meldpunt Bezorgd

Ook het Meldpunt Bezorgd (landelijk bekend als Meldpunt Zorgwekkend Gedrag) speelt een rol in het signaleren van zorgen rondom jeugd. Inwoners die zich zorgen maken over het gedrag of welzijn van een jongere, bijvoorbeeld bij verward gedrag, beginnend middelengebruik of een onveilige thuissituatie, kunnen hier terecht. Het meldpunt werkt samen met lokale partners zoals het Sociaal Team en het Veilig Verder Team om passende hulp in te zetten. Daarmee draagt het bij aan vroegsignalering en het voorkomen van escalatie.

Mentaal Lokaal Wassenaar

De gemeente Wassenaar is koploper in het opzetten van het project Mentaal Lokaal Wassenaar²² als onderdeel van het lokale

²¹ Consulenten Jeugdwet, Stichting Gro-up Buurtwerk, Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid Holland West Stichting Kwadraad, Stichting Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar, Stichting MEE Zuid-Holland Noord, Prodeba B.V. en Stichting Kanslokaal

²² Een samenwerking tussen de gemeente Wassenaar, Parnassia Groep, Wassenaarse Huisartsenvereniging, Sociaal Team Wassenaar, Rijnlands Lyceum, Adelbert College, Radboud Universiteit, Redesigning Psychiatry.

gezondheidsnetwerk. Dit project stelt laagdrempelige vormen van informatie, advies en ondersteuning beschikbaar ten behoeve van het voorkomen en verminderen van lichte of beginnende mentale klachten om te voorkomen dat de geestelijke gezondheidszorg (ggz) wordt overvraagd. Er zijn drie ontwikkelde instrumenten die jeugdigen leert omgaan met emoties, gedachten en gedrag: een app, een website en mentorlessen in het voortgezet onderwijs.

Stichting Kanslokaal

Als voortzetting van de voormalige Schooladviesdienst Wassenaar is Kanslokaal al jarenlang actief in het basisonderwijs én het jeugdveld. Kanslokaal richt zich op het versterken van pedagogische kwaliteit, biedt leerlingenondersteuning en voert diagnostiek uit op scholen. Tegelijkertijd verbindt zij het educatieve domein met het jeugddomein, onder andere via haar inzet binnen het Sociaal Team Wassenaar. Ook binnen de kinderopvang, voorschoolse educatie en het bredere sociaal domein, zoals via het GALA en en het project Fit in Wassenaar, speelt Kanslokaal een verbindende en uitvoerende rol. Door deze centrale positie en laagdrempelige beschikbaarheid draagt Kanslokaal bij aan tijdige ondersteuning van jeugdigen en effectieve samenwerking tussen betrokken organisaties.

Lokale Kamer Zorg en Veiligheid

Sinds 2024 is de Lokale Kamer Zorg en Veiligheid actief in Wassenaar. Dit samenwerkingsverband tussen zorg, strafrecht en bestuur²³ richt zich op het voorkomen van maatschappelijke uitval, overlast en criminaliteit. Het gaat hoofdzakelijk om situaties waarbij er snel en adequaat moet worden gehandeld om verdere escalatie te voorkomen. De Lokale Kamer stelt per casus een plan op, met als

doelen onder andere het verminderen en voorkomen van strafbare feiten en recidive, het bieden van passende zorg en reguliere hulp, het versterken van de autonomie van betrokkenen, het realiseren van een persoonsgerichte aanpak en het verbeteren van ketensamenwerking en regie.

Ketenaanpak Kansrijke Start

Kansrijke Start is een samenwerking opgericht tussen de gemeente, zorgverleners binnen het sociaal en medisch domein en andere betrokken partijen om kwetsbare (aanstaande) ouders beter te ondersteunen. Deze samenwerking, waarbij Fit in Wassenaar de coördinatie uitvoert, richt zich met name op de eerste 1000 dagen (van conceptie tot twee jaar) van het leven van kinderen. Dit is een cruciale periode voor hun fysieke, cognitieve en sociale ontwikkeling. Dit gebeurt door vroege signalering van risico's, betere samenwerking tussen zorgprofessionals en het bieden van passende hulp en begeleiding. Het doel is om gezondheidsverschillen te verkleinen en elk kind een sterke start in het leven te geven.

Ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht

Kind naar Gezonder Gewicht is een lokale samenwerking tussen verschillende organisaties om kinderen te helpen een gezond gewicht te bereiken en behouden. Deze samenwerking, waarbij Fit in Wassenaar de coördinatie uitvoert, richt zich met name op kinderen die al overgewicht of obesitas hebben, al is er ook aandacht voor preventie. Dit gebeurt door het bevorderen van een gezonde leefstijl, samenwerking tussen zorg en sociaal domein te verbeteren, aandacht voor onderliggende problemen en individuele ondersteuning op maat. Het doel is om de gezondheid en kwaliteit van leven van kinderen met overgewicht of obesitas te verbeteren.

²³ Een samenwerking tussen de gemeente Wassenaar, Sociaal Team Wassenaar, leerplicht, politie, Jeugdbescherming West, Jeugdbescherming William Schrikker, Parnassia Groep, GGZ Rivierduinen, GGD Haaglanden, Woningbouwvereniging Sint Willibrordus, Wassenaarsche Bouwstichting.

Landelijke JOGG-aanpak

De gemeente Wassenaar is sinds 2025 aangesloten bij de landelijke JOGG-aanpak (Jongeren Op Gezond Gewicht). Deze integrale methode ondersteunt gemeenten bij het structureel gezonder maken van de leefomgeving van kinderen en jongeren (0–23 jaar), door gezonde keuzes in de thuisomgeving, op school, in de vrije tijd en op het werk te stimuleren.

De JOGG-aanpak sluit naadloos aan op bestaande lokale programma's zoals Kind naar Gezonder Gewicht, Kansrijke Start, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) en Fit in Wassenaar. Door de aansluiting bij JOGG worden deze initiatieven gebundeld en versterkt binnen een herkenbaar landelijk kader. De inzet van Fit in Wassenaar vormt hierbij het fundament: JOGG maakt deze inzet zichtbaar, verbindend en duurzaam.

Bijlage 2 Verdieping maatschappelijke vraagstukken en participatie

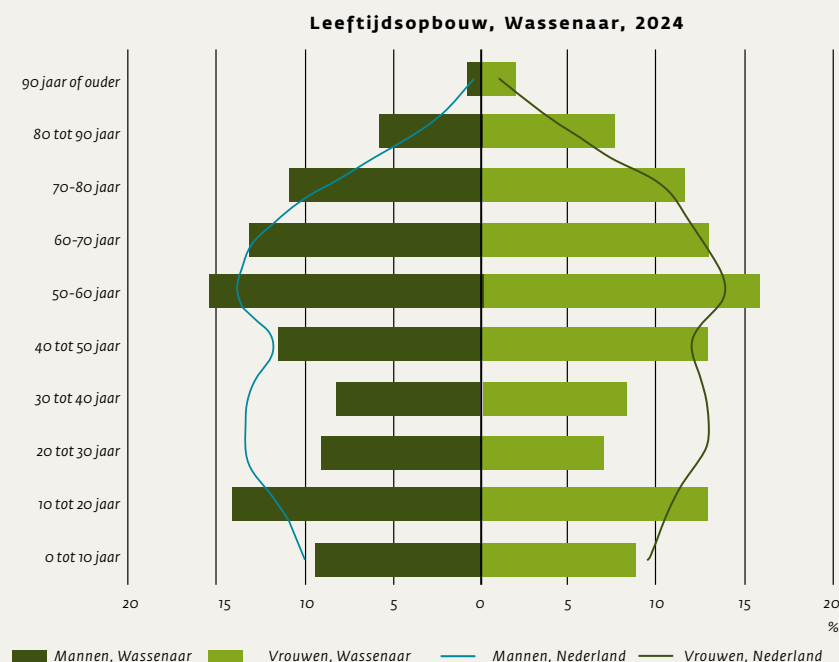
2.1 Wassenaar in cijfers

De gemeente Wassenaar is een kleine, zelfstandige en internationaal georiënteerde gemeente met een hoge arbeidsparticipatie en een sterk sociaal netwerk. Dankzij haar ligging tussen strand, duinen en bos biedt de gemeente een aantrekkelijke woonomgeving voor inwoners van alle leeftijden. De combinatie van natuurlijke schoonheid, internationale dynamiek en sociale samenhang maakt Wassenaar tot een plek waar het over het algemeen goed wonen en leven is.

In 2024 telde de gemeente Wassenaar ruim 27.500 inwoners. Opvallend is het relatief hoge aandeel jeugdigen in de leeftijd van 0 tot 20 jaar (Figuur 3). Deze groep vormt 22,84% van de totale bevolking, wat aanzienlijk hoger is dan het landelijk gemiddelde van 20,76%. In absolute aantallen gaat het om ongeveer 6.190 jeugdigen.

Daarnaast is er sprake van natuurlijke aanwas: jaarlijks worden er gemiddeld ongeveer 160 kinderen geboren in de gemeente²⁴. Dit benadrukt het blijvende belang van voorzieningen voor jonge gezinnen en jeugdigen.

²⁴ CBS. Bevolkingsontwikkeling en binnenlandse migratie.

Figuur 3. Leeftijdsofbouw gemeente Wassenaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde, 2024²⁵.

Een aanzienlijk deel van deze jeugdige populatie heeft een internationale achtergrond. In 2022 bleek dat 28% kinderen zijn van internationale kenniswerkers²⁶ of diplomatieke medewerkers²⁷.

²⁵ Bron: CBS. Inwoners per gemeente | CBS.

²⁶ Internationale kenniswerkers zijn personen in loondienst bij een in Nederland gevestigde organisatie. Deze persoon heeft uitsluitend een buitenlandse nationaliteit.

²⁷ Beleidsnota Wassenaar, Internationals, 2024.

Daarnaast biedt de gemeente onderdak aan 44 alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv'ers) in het Asielzoekerscentrum (AZC) en verblijven er nog eens 12 amv'ers in gespecialiseerde amv-huizen²⁸.

2.2 Sociale verschillen

Hoewel Wassenaar gemiddeld genomen een relatief welvarende gemeente is, zijn de sociaaleconomische verschillen aanzienlijk. De gemeente bestaat uit twee wijken – Noordoostelijk en Zuidwestelijk – die zijn onderverdeeld in 21 buurten. De vermogensongelijkheid ligt hoger dan het landelijk gemiddelde, met een Ginicoëfficiënt van 0,81 ten opzichte van 0,76 landelijk²⁹. Opvallend is dat het aandeel huishoudens met een bijstandsuitkering in Wassenaar met 3,1% juist lager ligt dan het landelijk gemiddelde van 4,7%.

Dit kan erop wijzen dat ook huishoudens met een lager inkomen vaak nog over vermogen beschikken, bijvoorbeeld een eigen woning. Tegelijkertijd lijken de verschillen vooral zichtbaar te zijn tussen buurten: sommige buurten zijn duidelijk welvarender dan andere, wat kan duiden op een scheiding tussen rijkere en minder rijke delen van de gemeente.

In Wassenaar verschilt het aandeel huishoudens met een migratieachtergrond aanzienlijk per buurt. In sommige buurten, zoals (verspreide huizen) Eikenhorst, heeft ongeveer 20% van de inwoners een overige niet-westerse achtergrond. In deze buurt zijn dit vooral expats, die tijdelijk in de gemeente verblijven. Ook de buurt (verspreide huizen) Duinrell en De Wassenaarse Slag heeft een hoog

aandeel (14%). In deze buurt zijn dit zowel expats (De Wassenaarse Slag) als asielzoekers die in het asielzoekerscentrum verblijven. Andere buurten waar een relatief hoog percentage inwoners met een migratieachtergrond wonen zijn Maaldrift, Oostdorp, Het Kerkehout en Weteringpark³⁰. Onder de jongeren met een migratieachtergrond bevinden zich ook (jonge) statushouders en vluchtelingen. Zij hebben vaak te maken met extra uitdagingen op het gebied van taal, onderwijs, trauma en integratie. Dit vraagt om maatwerk en cultuursensitieve ondersteuning.

2.3 Voorzieningen voor jeugd

Onderwijs

De gemeente Wassenaar beschikt over een breed en gevarieerd aanbod aan voorzieningen voor jeugdigen. Er zijn acht basisscholen, verdeeld over zes schoolbesturen en twee scholen voor voortgezet onderwijs (Rijnlands Lyceum en Adelbertcollege). Daarnaast telt de gemeente twee internationale scholen (American School of The Hague en The Embassy School of the Republic of Indonesia), wat aansluit bij het internationale karakter van de gemeenschap. In schooljaar 2023-2024 telde Wassenaar 1990 leerlingen in basisonderwijs, 20 leerlingen in speciaal basisonderwijs, 1780 leerlingen in het voorgezet onderwijs, 30 leerlingen in het speciaal voortgezet onderwijs en 20 leerlingen in het praktijkonderwijs³¹. Prognoses wijzen erop dat het aantal leerlingen tot 2039 verder zal toenemen, wat vraagt om een toekomstgerichte aanpak van onderwijsvoorzieningen³².

²⁸ Geteld op 27 januari 2025.

²⁹ De Ginicoëfficiënt is een maatstaf voor de inkomens- of vermogensongelijkheid. De waarde van de Ginicoëfficiënt G ligt tussen 0 en 1. Bij een volkomen gelijke verdeling is G gelijk aan nul.' CBS.

³⁰ Ranglijst: autochtoon en migratieachtergrond van de inwoners per buurt in de gemeente Wassenaar | AlleCijfers.nl

³¹ CBS (2023-2024). Leerlingen en studenten.

³² Rapport Prognose Basisscholen Wassenaar, 2023.

Opvang

Voor de jongste inwoners zijn er 13 kinderopvanglocaties en 18 geregistreerde gastouders³³ met in totaal 1171 kindplaatsen. Daarnaast zijn er 11 locaties voor buitenschoolse opvang (BSO), met 676 kindplaatsen. In Wassenaar zijn pleeggezinnen en gezinshuizen actief. Deze vormen van kleinschalige, gezinsgerichte opvang bieden jeugdigen een veilige en stabiele omgeving wanneer thuis wonen (tijdelijk) niet mogelijk is.

Vrije tijd en ontmoeting

Op het gebied van vrije tijd en ontmoeting is er het nodige aanbod voor jeugdigen. Zo is er een jongerencentrum (Boven) en zijn er drie buurtcentra (in de buurten Groot Deijlroord, Het Kerkehout en Oostdorp) die regelmatig activiteiten organiseren voor kinderen en jongeren. Ook heeft YMCA een clubhuis waarin regelmatig knutselactiviteiten worden georganiseerd bijvoorbeeld rondom feestdagen en dat een laagdrempelige plek biedt aan kinderen voor ontmoeting en recreatie. Daarnaast organiseert de Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West Kids & Koffie, een maandelijks ontmoetingsplek voor ouders en jonge kinderen, gericht op het versterken van sociale netwerken en het delen van opvoedervaringen. Ook andere maatschappelijke organisaties organiseren activiteiten voor de jeugd. Bijvoorbeeld de kindervakantiekampen van de SMOW en de YMCA Meijendel, maar ook het Jongerenrestaurant dat wordt georganiseerd voor en door jongeren. Jongeren kunnen zich aanmelden voor een gezonde, gratis maaltijd die worden gemaakt door jongeren die naar Nederland zijn gevlucht. Voor de maaltijd zijn er leerzame workshops, gericht op talentontwikkeling, en is er tijd voor ontmoeting. Tot slot worden er vanuit verschillende kerken en parochies regelmatig activiteiten

georganiseerd die bijdragen aan de sociale en persoonlijke ontwikkeling van jeugdigen.

Sport en recreatie

Wassenaar biedt daarnaast ook volop mogelijkheden voor sportieve en recreatieve activiteiten. De gemeente beschikt over een skatebaan waar jongeren vrij kunnen skaten en spelen. Verder zijn er maar liefst 35 speeltuinen verspreid over Wassenaar, waaronder één inclusieve speeltuin³⁴ die toegankelijk is voor alle kinderen. Jeugdigen kunnen zich aansluiten bij diverse sportverenigingen, zoals voor voetbal, hockey, zeilen en dansen. Ook zijn er meerdere voetbal- en basketbalvelden waar vrij gespeeld kan worden. Daarnaast zijn er twee actieve scoutingverenigingen in de gemeente, die zowel land- als waterscouting aanbieden. Er is een (rolstoeltoegankelijke) zorg- en kinderboerderij, met een grote verscheidenheid aan activiteiten en dieren om te bewonderen. Verder biedt de buurtsportcoach van Fit in Wassenaar binnen- en buitenschoolse sportactiviteiten op de basisscholen (zoals pauzesport) en buurtsport na schooltijd op speelplekken in de wijken. De buurtcoach organiseert daarnaast ook grotere sportevents, zoals de Buitengewoon Spelendag en het sportkennismakingsprogramma Sportsafari.

³³ Landelijk Register Kinderopvang (LRK) 2025, Gegevens kinderopvanglocaties

Culturele activiteiten

Tot slot zijn er ook op cultureel gebied zijn er activiteiten voor jeugdigen. De bibliotheek organiseert regelmatig jeugdgerichte activiteiten, zoals voorleesochtenden en creatieve workshops voor verschillende leeftijden. Het filmhuis vertoont niet alleen films voor volwassenen, maar programmeert ook regelmatig kinder- en jeugdfilms. Jeugdigen met interesse in kunst kunnen terecht bij Museum Voorlinden, waar moderne kunst op een toegankelijke manier wordt gepresenteerd, soms met speciale rondleidingen of educatieve programma's voor scholieren. Daarnaast biedt het Brandweermuseum een boeiende inkijk in de geschiedenis van de brandweer, met een collectie die ook voor jeugdigen interessant kan zijn. In theater de Warenar worden regelmatig jeugdvoorstellingen en familievoorstellingen geprogrammeerd, variërend van toneel en muziek tot cabaret.

2.4 Jeugdzorg: jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet. Het doel is dat alle kinderen en jongeren gezond, kansrijk en veilig kunnen opgroeien. De gemeente is daarmee verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdzorg: van lichte ambulante ondersteuning tot intensieve, gespecialiseerde zorg, al dan niet met verblijf. Jeugdzorg kent drie hoofdvormen, te weten:

1. Jeugdhulp

Jeugdhulp betreft ondersteuning bij psychische, psychosociale of gedragsproblemen, opvoedvraagstukken of een verstandelijke beperking. De hulp varieert van ambulante begeleiding tot verblijf in een instelling, waaronder ook JeugdhulpPlus (gesloten jeugdhulp). In

Wassenaar is het Sociaal Team Wassenaar (STW) de toegangspoort tot jeugdhulp, samen met huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten en Gecertificeerde Instellingen. Er is zowel collectief als individueel aanbod beschikbaar. Voor specialistische jeugdhulp werkt Wassenaar samen in de regio Haaglanden³⁴. Jeugdwetconsulenten van het STW verzorgen de toeleiding. De publieke gezondheidszorg voor jeugdigen wordt uitgevoerd door de Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West en GGD Haaglanden. In Wassenaar maakt 9,3% van de jeugdigen tot 18 jaar gebruik van jeugdhulp, wat onder het landelijk gemiddelde van 11,5% ligt³⁵. Het gaat hierbij om zorg in natura, geleverd door aanbieders op basis van de Jeugdwet. Zorg via een persoonsgebonden budget (pgb), of onder de Zvw of Wet langdurige zorg (Wlz), is hierin niet meegenomen. In 2024 waren er 20 jeugdigen die gebruik maakten van pgb³⁶ en 5 jeugdigen onder de Wlz vallen³⁷.

2. Jeugdbescherming

Jeugdbescherming wordt ingezet wanneer de veiligheid of ontwikkeling van een jeugdige ernstig in gevaar is en vrijwillige hulp niet (meer) toereikend is. De kinderrechter kan dan een maatregel opleggen, zoals ondertoezichtstelling of voogdij. In Wassenaar staat 0,5% van de jeugdigen tot 18 jaar onder jeugdbescherming, tegenover 0,9% landelijk³⁸. Deze vormen van gedwongen hulp zijn bedoeld om de veiligheid van het kind te waarborgen en verdere schade te voorkomen. In aanvulling op de reguliere jeugdbescherming wordt in Wassenaar gewerkt aan een alternatieve vorm van voogdij, namelijk burgervoogdij. Hierbij wordt een vrijwilliger officieel benoemd tot voogd, wat kan bijdragen aan continuïteit en nabijheid in de begeleiding van jeugdigen.

³⁴ Via het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH).

³⁵ CBS (2024), Wassenaar in Cijfers - Jeugdzorg - Wassenaar.

³⁶ Dashboard Jeugd Wassenaar

³⁷ CIZ Databank - Aanspraken - Gemeenten

³⁸ CBS (2024), Indicatoren jeugdzorg in natura; gemeenten | CBS.

3. Jeugdreclassering

Jeugdreclassering richt zich op jongeren vanaf 12 jaar die in aanraking zijn gekomen met politie of leerplichtambtenaar en een proces-verbaal hebben gekregen. In sommige gevallen kan het jeugdstrafrecht ook worden toegepast op jongvolwassenen tot 23 jaar, bijvoorbeeld bij een verstandelijke beperking. Jeugdreclassering bestaat uit begeleiding en controle, met als doel herhaling van strafbaar gedrag te voorkomen. De begeleiding kan zowel via een strafrechtelijk traject als op vrijwillige basis plaatsvinden, bijvoorbeeld via de Raad voor de Kinderbescherming. In Wassenaar ontvangt 0,2% van de jongeren tussen de 12 en 23 jaar jeugdreclassering, iets onder het landelijk gemiddelde van 0,3%³⁹.

hiervan zijn schoolmaatschappelijk werk of begeleiding bij scheiding.

- Tweedelijns jeugdhulp: specialistische hulp waarvoor een verwijzing nodig is van bijvoorbeeld een jeugdarts, huisarts, medisch specialist of Jeugdwetconsulent.

Deze vormen van hulp zijn vrijwillig. Daarnaast is er jeugdhulp vanuit het gedwongen kader, zoals jeugdbescherming en jeugdreclassering. Deze wordt opgelegd door de rechter en is niet vrijwillig. Samen vormen deze lagen een samenhangend zorglandschap waarin preventie, vroegsignalering en passende ondersteuning centraal staan.

2.5 Zorgstructuur jeugdhulp: van preventie tot gedwongen kader

Het zorglandschap binnen de jeugdzorg is opgebouwd uit verschillende lagen van ondersteuning, variërend van algemene voorzieningen tot specialistische en gedwongen hulp. De jeugdhulp die valt onder 'gewoon opvoeden en opgroeien' is onder te verdelen in:

- Nuldelijns jeugdhulp: breed toegankelijke voorzieningen zonder indicatie, zoals bibliotheken, sportverenigingen en jeugdgezondheidszorg.
- Eerstelijns jeugdhulp: laagdrempelige hulp waarvoor geen verwijzing nodig is, zoals informatie, advies en ondersteuning aan jeugdigen of ouders via het Sociaal Team Wassenaar. Voorbeelden

2.6 Levensgebeurtenissen en ontwikkelingsmomenten in het leven van jeugdigen

In het leven van kinderen en jongeren vinden tal van belangrijke levensgebeurtenissen en ontwikkelingsmomenten plaats. Deze zijn vaak positief en vormend, maar kunnen ook momenten zijn waarop kwetsbaarheden ontstaan of extra ondersteuning helpend kan zijn. Sommige gebeurtenissen komen voor in alle leeftijdsfasen en verdienen daarom extra aandacht in het lokaal jeugdbeleid. Denk hierbij aan:

Gezin en opvoeding

De gezinssituatie waarin een jeugdige opgroeit, heeft grote invloed op diens gezondheid en welzijn. Een warme, ondersteunende opvoeding draagt bij aan zelfvertrouwen en vermindert het risico op

³⁹ CBS, (voorlopige cijfers, tweede helft 2024), Indicatoren jeugdzorg in natura; gemeenten | CBS.

psychosociale problemen⁴⁰. Ouderschap brengt echter ook verantwoordelijkheden en uitdagingen met zich mee. Ondersteuning aan ouders helpt bij het vinden van balans in de opvoeding en het omgaan met stressvolle situaties.

Vooraf in eenoudergezinnen of gezinnen met financiële problemen wordt veel veerkracht gevraagd. Langdurige stress en armoede vergroten het risico op fysieke en mentale gezondheidsproblemen bij jeugdigen⁴¹. Zonder passende hulp kunnen opvoedvragen leiden tot overbelasting, financiële druk of – in ernstige gevallen – kindermishandeling of verwaarlozing.

Ook wanneer een gezinslid kampt met een lichamelijke of psychische aandoening of verslaving, kan dit negatieve gevolgen hebben voor de jeugdige, zoals psychische klachten, spijbelgedrag of middelengebruik⁴². In dit verband is het belangrijk om oog te hebben voor jonge mantelzorgers: jeugdigen die opgroeien met zorgtaken voor een ouder, broer of zus. Zij nemen vaak al op jonge leeftijd verantwoordelijkheden op zich die hun eigen ontwikkeling kunnen beïnvloeden⁴³.

Daarnaast vraagt ook de groep jongeren met een (licht) verstandelijke beperking (lvb) of fysieke beperking om specifieke aandacht. Zij lopen een verhoogd risico op overvraging, sociaal isolement en het niet goed kunnen meekomen in het reguliere aanbod.

40 Bron: Shields-Zeeman, L., Van Bon-Martens, M., & Smit, F. (2021). Samen werken aan een mentaal gezonde samenleving: Bouwstenen voor mentale gezondheidsbevordering en preventie.

41 Bron: Pharos, Armoede tijdens de eerste 1000 dagen: cijfers, feiten en gevolgen - Pharos.

42 van den Ende et al., Jongeren die opgroeien met een langdurig ziek, gehandicapt of verslaafd familielid: reden tot zorg (2009).

43 Rapport Expertiselaab jonge mantelzorgers, 2018.

Tegelijkertijd zien we ook bij jeugdigen uit sociaal en economisch krachtige gezinnen risico's in de ontwikkeling. In gezinnen waar ouders veel werken, kunnen sommige kinderen zich minder goed hechten, hebben zij minder sociale vaardigheden opgedaan, is er sprake van taalachterstanden of wordt sociaal gemis gecompenseerd. In Wassenaar zijn bijvoorbeeld relatief veel gezinnen die gebruik maken van een nanny om in de opvoeding te ondersteunen.

Veiligheid en leefomgeving

Een veilige en gezonde leefomgeving is essentieel voor de ontwikkeling van jeugdigen. Een buurt zonder geweld of criminaliteit draagt bij aan hun gevoel van veiligheid. Daarnaast bevorderen gezonde huisvesting en toegang tot schone, groene buitenruimten de fysieke gezondheid. De kwaliteit van de leefomgeving speelt daarmee een belangrijke rol in het lokaal jeugdbeleid.

Veranderingen en stabiliteit in het gezin

Stabiliteit en voorspelbaarheid in het gezin zijn belangrijk voor de emotionele ontwikkeling van jeugdigen. Veranderingen zoals een scheiding of verhuizing kunnen dit evenwicht verstoren. Bij een scheiding kunnen gevoelens van onzekerheid of loyaliteitsconflicten ontstaan. Een verhuizing kan leiden tot sociale achterstanden of gevoelens van eenzaamheid^{44,45}. Het is daarom belangrijk om bij ingrijpende veranderingen extra aandacht te besteden aan het welzijn van jeugdigen.

Hieronder volgt een overzicht per leeftijdsfase van belangrijke levensgebeurtenissen en ontwikkelingsmomenten in het leven van jeugdigen en de mogelijke risico's.

44 Rijksoverheid - Scheiden zonder schade.

45 NJI - Hulp bij scheiding voor kind of ouder.

Vroege kindertijd (0–6 jaar)

- **Geboorte en hechting:** een veilige start is belangrijk voor de emotionele ontwikkeling en hechting tussen ouders en kind. Risico op postpartum problematiek of hechtingsproblematiek bij een onveilige thuissituatie.
- **Start kinderopvang/peuterspeelzaal:** eerste stap naar sociale interactie en groepsvorming, sociale ontwikkeling komt op gang. Eerste signalen van eventuele ontwikkelingsachterstand(en).
- **Taalontwikkeling:** een rijke taalomgeving stimuleert communicatie en leervermogen. Risico op een taalachterstand, vooral bij meertaligheid of beperkte stimulatie thuis.

Basisschoolleeftijd (6–12 jaar)

- **Start basisschool:** een belangrijke fase voor cognitieve en sociale groei, sociaal-emotionele ontwikkeling breidt uit. Signalen van leerproblemen.
- **Vriendschappen en groepsdynamiek:** leren omgaan met anderen en jezelf ontwikkelen binnen een groep. Risico op pesten of buitensluiting, eenzaamheid.

Vroege adolescentie (12–16 jaar)

- **Overgang naar voortgezet onderwijs:** nieuwe omgeving, meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheden. Risico op ervaren van prestatiedruk, faalangst, motivatieproblemen.
- **Identiteitsontwikkeling:** jongeren ontdekken wie ze zijn en waar ze voor staan. Risico op gevoelens van onzekerheid, groepsdruk, mentale gezondheid.
- **Experimenteren en grenzen verkennen:** Eerste ervaringen met middelengebruik of risicogedrag. Hoort bij deze fase, maar vraagt soms om begeleiding.
- **Online gedrag en sociale media:** digitale vaardigheden en weerbaarheid zijn belangrijk. Risico op cyberpesten, sexting, verslaving.
- **Voor jonge mantelzorgers** kan deze fase extra belastend zijn, doordat schooldruk en zorgtaken samenkomen.

Late adolescentie (16–23 jaar)

- **Studie- of beroepskeuze:** jongeren maken keuzen die richting geven aan

hun toekomst. Risico op schooluitval, werkloosheid, gebrek aan perspectief.

- **Overgang naar 18 jaar:** dit is een belangrijk kantelpunt. Jongeren worden meerderjarig en krijgen te maken met nieuwe verantwoordelijkheden op het gebied van zorg, inkomen, onderwijs en huisvesting. Tegelijkertijd vallen zij vaak weg uit bestaande ondersteuning. Deze overgang vraagt om extra aandacht en begeleiding, zodat jongeren niet tussen wal en schip raken.
- **Verzelfstandiging:** op eigen benen staan brengt kansen én uitdagingen met zich mee. Leren omgaan met verantwoordelijkheden. Risico op financiële problemen, huisvesting, mentale druk.
- **Ondersteuning van specifieke groepen:** zoals jongeren met een migratieachtergrond, jongeren die worstelen met hun seksuele identiteit en zorgmijders.

2.7 Onderwijs en ontwikkeling

Kinderopvang

De kinderopvang is vaak de eerste plek buiten het gezin waar het kind veel tijd doorbrengt. Hier is aandacht voor een brede ontwikkeling met nadruk op sociale activiteiten zoals samen spelen, samenwerken en leren van elkaar. Dit legt een belangrijke basis voor het basisonderwijs en de samenleving.

Onderwijs

Het onderwijs speelt een sleutelrol in het opgroeien van jeugdigen. Een goede schoolomgeving ondersteunt niet alleen academische prestaties, maar bevordert ook sociale vaardigheden, zelfvertrouwen en emotionele veerkracht. Vriendschappen en sociale netwerken helpen jeugdigen omgaan met emoties en conflicten. Van de peuters en basisschoolkinderen loopt 10% risico op onderwijsachterstanden,

voornamelijk in het Noordoostelijk deel van de gemeente⁴⁶. Echter, er wordt ook gesignaleerd dat kinderen uit expatgezinnen Nederlandstalig onderwijs volgen, maar de taal vaak onvoldoende beheersen en geen toegang hebben tot voorschoolse educatie. Ook dit vergroot het risico op onderwijsachterstanden.

Zowel landelijk als lokaal wordt steeds vaker complex gedrag waargenomen bij jonge kinderen⁴⁷. Professionals in kinderopvang, onderwijs en voorschoolse educatie signaleren gedragsproblemen, teruggetrokken gedrag, spraak- en taalproblemen en een gebrek aan zelfstandigheid. Het aantal ondersteuningsvragen en aanvragen voor speciaal onderwijs neemt toe. Ook lokaal worden deze signalen opgevangen en zorgen geuit door maatschappelijke partners en kinderopvangprofessionals.

In het schooljaar 2022/2023 telden we 16 thuiszitters in Wassenaar⁴⁸. Een deel hiervan is weer naar school gegaan, voor de andere jeugdigen is een alternatieve oplossing gezocht. De gemeente speelt een preventieve en curatieve rol bij schoolverzuim en thuiszitters⁴⁹. De meldingen van verzuim in datzelfde schooljaar laten zien dat er sprake is van zowel absoluut als relatief verzuim. In Wassenaar werden in 2022–2023 in totaal 9 gevallen van absoluut verzuim geregistreerd en 123 meldingen van relatief verzuim, waarvan 38 herhaald en 10 als luxe verzuim zijn aangemerkt. Herhaald verzuim kwam meer voor bij het voortgezet onderwijs. Luxe verzuim kwam meer voor bij het basisonderwijs. In het schooljaar 2023/2024 verlieten 50 jongeren in Wassenaar het onderwijs zonder startkwalificatie⁵⁰. Het gaat hierbij om jongeren tot 23 jaar die het onderwijs

verlaten zonder minimaal een havo-, vwo- of mbo-2diploma. Deze groep wordt aangeduid als voortijdig schoolverlaters. Deze cijfers onderstrepen het belang van vroegtijdige signalering, samenwerking tussen onderwijs, zorg en leerplicht én gerichte ondersteuning om uitval te voorkomen en kansengelijkheid te bevorderen.

Daarnaast blijkt uit de regioanalyse van 2024⁵¹ dat Wassenaar een opvallend hoog percentage jongeren kent in de zogenoemde NEET-categorie: jongeren tussen de 15 en 27 jaar die geen onderwijs volgen, niet werken en geen opleiding doen. In 2022 ging het om 16%, tegenover 10,5% gemiddeld in de regio, terwijl op basis van sociaaleconomische kenmerken slechts 7,1% werd verwacht. Opvallend is het relatief hoge aandeel NEET-jongeren onder de 18 jaar (21,1%) en tussen de 18 en 23 jaar (54,4%). Dit kan wijzen op zogenoemd luxe verzuim. Tegelijkertijd heeft een groot deel van deze jongeren een startkwalificatie en is 93% niet in beeld bij instanties (geen uitkering of UWV-inschrijving). Mogelijk gaat het om jongeren die bewust kiezen voor een tussenjaar, reizen of andere activiteiten buiten het formele onderwijs- en werkcircuit. Hoewel deze jongeren niet per definitie kwetsbaar zijn, vraagt het ontbreken van zicht op hun situatie wel om aandacht. In Wassenaar lijkt sprake van een specifieke groep jongeren die buiten het reguliere systeem valt, maar niet noodzakelijkerwijs ondersteuning nodig heeft.

2.8 Gezondheid en welzijn

Fysieke gezondheid

De fysieke gezondheid van jeugdigen staat onder druk. Overgewicht, bewegingsarmoede en ongezonde leefgewoonten nemen toe⁵².

46 CBS (2024). Verwachte onderwijsachterstanden.

47 NJI. Opvallend gedrag bij jonge kinderen (0-6).

48 Jaarverslag Leerplicht

49 Wettelijke taak in het kader van de Leerplichtwet en de RMC-wetgeving.

50 CBS (2023-2024) Voortijdig schoolverlaters.

51 Regioanalyse Onderwijs 2024

52 CBS. Jaarrapport Jeugdmonitor.

Kinderen bewegen minder, zitten meer en spelen minder buiten⁵³. Dit leidt tot fysieke en mentale klachten zoals overgewicht, slechtiendheid, depressieve gevoelens en slaapproblemen. Ouders noemen een gebrek aan sociale veiligheid en speelplekken als belemmering om hun kinderen vaker buiten te laten spelen⁵⁴. Sinds 2015 is het percentage jongeren met overgewicht gestegen en jongeren met overgewicht sporten bovendien minder vaak dan hun leeftijdsgenoten zonder overgewicht. Tegelijkertijd voldoet een aanzienlijk deel van de jeugd niet aan de beweegrichtlijnen. Ook voeding en slaap vormen aandachtspunten: jongeren eten te weinig groente en fruit en slapen vaak te kort, wat hun fysieke én mentale gezondheid negatief beïnvloedt⁵⁵. Sociaaleconomische verschillen spelen ook een rol: jeugdigen in kwetsbare gezinnen hebben vaker te maken met ongezonde voeding, minder sportmogelijkheden en een verhoogd risico op gezondheidsproblemen⁵⁶. Naast overgewicht is ook ondergewicht een groeiende zorg. Hoewel minder zichtbaar in de publieke discussie, komt ondergewicht voor bij jeugdigen met eetstoornissen, chronische stress of psychische problemen. Ook hier spelen sociaaleconomische factoren een belangrijke rol. Jeugdigen in kwetsbare gezinnen kunnen te maken hebben met voedselonzekerheid: een situatie waarin er onvoldoende toegang is tot voedsel en gezond voedsel. Honderdduizenden huishoudens in Nederland hebben hiermee te maken, wat kan leiden tot een verstoord eetpatroon en gezondheidsproblemen zoals ondergewicht. Dit kan op zijn beurt resulteren in verminderde weerstand, concentratieproblemen en vertraagde groei en ontwikkeling⁵⁷. Een groeiende groep ouders kiest voor een alternatief voedingspatroon

voor hun kinderen (bijvoorbeeld vegetarisch, veganistisch of glutenvrij), vaak vanuit ethische of milieubewuste motieven. Dit komt relatief vaker voor bij hoogopgeleide ouders, maar is niet daartoe beperkt. Dit vereist bij jonge kinderen extra aandacht om tekorten aan essentiële voedingsstoffen te voorkomen. Zonder goede begeleiding kan dit leiden tot ondergewicht en groeivertraging.

Jeugdigen in Wassenaar zijn over het algemeen actief en sportief. Het aandeel sportbondleden ligt aanzienlijk hoger dan het landelijk gemiddelde, zowel onder jongeren als volwassenen⁵⁸. Lokale cijfers bevestigen dat een groot deel van de jongeren één of twee keer per week sport bij een club, vereniging of sportschool. Jongens zijn hierin iets actiever dan meisjes. Sportdeelname blijkt bovendien samen te hangen met een betere mentale gezondheid en een lager gebruik van sigaretten en vapes. Tegelijkertijd laat de data zien dat het alcoholgebruik onder sportende jongeren relatief hoog is, wat aandacht vraagt voor gerichte preventie binnen sportomgevingen⁵⁹.

Wat betreft de fysieke gezondheid van jeugdigen laten de cijfers een gemengd beeld zien. Bij kinderen van 0 tot 2 jaar heeft ongeveer één op de tien overgewicht of obesitas. Op de leeftijd van 14,5 jaar is dit opgelopen tot ruim één op de zes jongeren. Ondergewicht komt minder vaak voor, maar is op jongere leeftijd al zichtbaar: bij vierjarigen gaat het om iets meer dan één op de vijftig kinderen, terwijl dit op 14,5-jarige leeftijd daalt naar minder dan één op de honderd⁶⁰. Deze cijfers laten zien dat overgewicht toeneemt met de leeftijd, terwijl ondergewicht vooral op jonge leeftijd voorkomt en op latere leeftijd minder vaak wordt geregistreerd.

53 Verian, Onderzoek buitenspelen (2024).

54 Jantje Beton (2024). Buitenspelen in Nederland: belemmeringen en oplossingen.

55 CBS, Jaarrapport Jeugdmonitor.

56 SER, Gezond opgroeien, wonen en werken (2023).

57 Wageningen University & Research Kijk op voedselzekerheid: eerste antwoorden op enkele vragen (2023).

58 Kenniscentrum Sport en Bewegen, Infographic sport bewegen gemeente Wassenaar (2022).

59 Gezondheidsmonitor 2024

60 JGZ. Bijlage bij rapport Overgewicht, vergelijkingen op gemeenteniveau (2025)

2.9 Vaccinatiegraad en preventie infectieziekten

Vaccineren is een van de meest effectieve preventieve maatregelen om jeugdigen te beschermen tegen ernstige infectieziekten. Landelijk daalt de vaccinatiegraad al enkele jaren, vooral onder oudere kinderen, waardoor de groepsimmunitet onder druk komt te staan⁶¹. Cijfers uit Wassenaar laten eenzelfde beeld zien. Bij meerdere vaccinaties blijft de vaccinatiegraad onder de door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) geadviseerde norm van 90% (95% voor mazelen). Hierdoor neemt de beschermende werking tegen besmettelijke ziekten voor de gehele bevolking af, wat een risico vormt voor de volksgezondheid en vraagt om gerichte inzet op voorlichting, vertrouwen en toegankelijkheid van vaccinatievoorzieningen.

2.10 Mentale gezondheid

Mentale gezondheid is van cruciaal belang. Maatschappelijke en culturele factoren hebben ook invloed op het gezond opgroeien van jeugdigen. Stress en prestatiedruk komen veel voor onder jeugdigen, mede door hoge verwachtingen op school, sociale media en maatschappelijke druk om te presteren⁶². Steeds meer jongeren voelen zich eenzaam, ook met een groot sociaal netwerk⁶³. Gevoelens van eenzaamheid kunnen onder andere voortkomen uit een negatief zelfbeeld, onbegrepen voelen, weinig sociale vaardigheden of een moeizame thuissituatie.

Ook is er toenemende aandacht voor seksuele identiteit. Steeds meer jeugdigen stellen vragen over hun identiteit. Voor jeugdigen die zich

niet herkennen in traditionele gendernormen, kan dit leiden tot extra uitdagingen in hun ontwikkeling. Het bieden van een veilige omgeving waarin jongeren zichzelf kunnen zijn, is essentieel voor hun welzijn en zelfbeeld^{64,65}.

Hoewel een groot deel van de jongeren hun gezondheid als (zeer) goed ervaart en zich gelukkig voelt, laten de cijfers uit de Gezondheidsmonitor Jeugd 2024 zien dat mentale druk en psychische klachten wijdverspreid zijn. Vooral meisjes rapporteren opvallend vaak angstige of depressieve gevoelens, maar ook bij jongens zijn deze klachten aanzienlijk. Stress, met name door school, verplichtingen en sociale druk, speelt hierbij een grote rol⁶⁶.

2.11 Digitale leefwereld

Schermggebruik en sociale media

Digitale middelen zijn niet meer weg te denken uit het dagelijks leven van jeugdigen. Ze bieden kansen én uitdagingen. Uit verschillende studies blijkt dat digitale technologieën leerprestaties, creativiteit, ruimtelijk inzicht, sociale vaardigheden, zelfbeeld en zelfvertrouwen positief kunnen beïnvloeden (Busario, 2015). Denk aan educatieve apps, creatieve platforms en sociale netwerken die jongeren in staat stellen zich te uiten, te leren en te verbinden met anderen.

Tegelijkertijd zijn er ook risico's. Problematisch schermgebruik wordt steeds vaker gesignaleerd. De helft van de kinderen tussen 9 en 13 jaar noemt zichzelf telefoonverslaafd⁶⁷. Ook bij jonge kinderen is

61 RIVM, Vaccinatiegraad Rijksvaccinatieprogramma Nederland. (2024).

62 Trimbos-instituut & Pharos, Handreiking bevordering mentale gezondheid jeugd: Als gemeente aan de slag met welbevinden. (2024).

63 CBS, Vier op de tien Nederlanders voelen zich eenzaam.

64 Movisie, Lhbtqia+-jongeren.

65 Movisie, Heersende gendernormen hebben al vanaf jonge leeftijd grote gevolgen.

66 Gezondheidsmonitor Jeugd (2024).

67 NOS Jeugdjournaal. (2023). De helft van de kinderen tussen 9 en 13 jaar vindt zichzelf telefoonverslaafd.

aandacht nodig voor schermgebruik. Overmatig gebruik kan leiden tot slaapproblemen, gedragsproblemen en een verstoorde sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast blijkt dat intensief schermgebruik door ouders de beschikbaarheid voor hun kind vermindert, wat de hechting en ouder-kindrelatie kan beïnvloeden. Jongeren besteden gemiddeld vijf uur per dag aan schermgebruik, vooral op sociale media. Platforms zoals WhatsApp, Instagram, Snapchat en TikTok domineren hun digitale leven. Niet alleen als communicatiemiddel, maar ook als belangrijkste bron van nieuws⁶⁸. Jeugdigen vergelijken zichzelf vaak met anderen op sociale media, waar het leven van leeftijdsgenoten vaak mooier, succesvoller of gelukkiger lijkt dan het in werkelijkheid is. Op deze leeftijd zijn jongeren bezig met het vormen van hun identiteit, waardoor het vergelijken kan leiden tot een vertekend zelfbeeld, onzekerheid en gevoelens van tekortschieten.

Zo'n 30% van de jongeren geeft aan dat ze zich weleens onzeker, depressief of verdrietig voelen na het gebruik van sociale media⁶⁹. Het intensieve en soms dwangmatige gebruik van sociale media draagt zo bij aan mentale druk en stress. Hoewel sociale media positieve sociale verbindingen kunnen bieden, blijkt uit recente lokale cijfers⁷⁰ dat 16% van de jongeren uit Wassenaar risico loopt op problematisch gebruik.

2.12 Middelengebruik

Alcohol

Alcoholgebruik van jeugdigen wordt als ongewenst beschouwd. De hersenen van jeugdigen zijn nog volop in ontwikkeling en er zijn

aanwijzingen dat deze ontwikkeling verstoord kan worden door alcoholgebruik. Daarnaast vertonen drinkende jeugdigen vaak ongeremd, agressief of asociaal gedrag en hebben zij een verhoogd risico op problematisch drinken en dementie op latere leeftijd^{71,72}.

Uit het Haags Uitgaansonderzoek (2020) blijkt alcohol veruit het meeste gebruikte genotsmiddel onder jongeren onder de 18 jaar. Jongeren in Wassenaar drinken alcohol vooral thuis, bij vrienden of op feestjes van sportclubs. Alcohol is voor hen makkelijk verkrijgbaar via ouders, oudere vrienden of winkels waar niet om een identiteitskaart wordt gevraagd. Professionals signaleren dat ouders vaak weinig moeite hebben met het alcoholgebruik van hun kinderen en dat jongeren alcohol gebruiken om te experimenteren, grenzen te verleggen en samenhangigheid te ervaren.

Alcoholgebruik onder jeugdigen in Wassenaar blijft zorgwekkend, blijkt uit meer recente cijfers⁷³. Hoewel het totale gebruik licht is gedaald, begint een groeiend aantal jongeren al op jongere leeftijd met drinken, wat extra alarmerend is gezien de wettelijke leeftijdsgrens van 18 jaar. De tolerante houding van een aanzienlijk deel van de ouders speelt hierin een belangrijke rol. Veel ouders geven aan dat zij zelf ook op hun zestiende mochten drinken en dat zij 'goed terecht zijn gekomen'. Deze normaliserende houding, ondanks dat het nu wettelijk verboden is om alcohol te verkopen aan minderjarigen, draagt bij aan het beeld dat alcoholgebruik onder jongeren acceptabel is. Dit benadrukt het belang van gerichte preventie, vroegtijdige voorlichting en het actief betrekken van ouders bij het terugdringen van middelengebruik onder jongeren⁷⁴.

68 ZIGT. Jongerenonderzoek 2024: de mediacijfers.

69 ZIGT. Jongerenonderzoek 2024: de mediacijfers.

70 Gezondheidsmonitor, GGD Haaglanden, 2024.

71 AlcoholInfo, Waarom is het voor jongeren extra gevaarlijk om alcohol te drinken?

72 Alcohol en de hersenen - Expertisecentrum Alcohol

73 Gezondheidsmonitor Jeugd (2024).

74 Gezondheidsmonitor Jeugd 2024.

Roken en vaperen

Roken is veruit de belangrijkste leefstijlfactor waardoor mensen ziek worden of komen te overlijden⁷⁵. Wanneer op jonge leeftijd wordt begonnen met roken, is de verslaving vaak sterker en is de kans op succesvol stoppen kleiner dan wanneer op latere leeftijd wordt begonnen met roken⁷⁶. Dit komt mede doordat het brein van jongeren nog in ontwikkeling is, waardoor zij gevoeliger zijn voor de verslavende werking van nicotine. Daarom is het belangrijk om samen te werken aan een rookvrije generatie. Hoewel de vape als minder schadelijk wordt gepresenteerd dan de traditionele sigaret, blijkt uit recent onderzoek dat deze aanname onterecht is. Vapes bevatten vaak méér nicotine dan gewone sigaretten en brengen extra gezondheidsrisico's met zich mee, zoals schade aan de longen en blootstelling aan giftige metalen zoals lood en cadmium⁷⁷. Deze nieuwe vorm van roken is sterk in opkomst, en vaperen komt onder jeugdigen inmiddels vaker voor dan het roken van sigaretten. Ook uit lokale cijfers blijkt dat het gebruik van tabak en vapes onder jongeren toeneemt met de leeftijd⁷⁸. Jongens roken vaker, terwijl meisjes juist meer vaperen.

(Soft)drugsgebruik

Cannabis is de meeste gebruikte softdrug onder Nederlandse jongeren⁷⁹. Het gebruik neemt toe met de leeftijd, en komt vaker voor bij jongens. Met name jongeren tussen 16 en 24 jaar experimenteren regelmatig met wiet of hasj, in sociale contexten zoals feestjes. Jongeren zijn in deze levensfase op zoek naar grenzen, identiteit en sociale aansluiting. Experimenteren met middelen zoals cannabis past binnen deze ontwikkelingsfase en de meeste jongeren lijken hier

75 RIVM - Hoe ongezond is roken?

76 RIVM - Nicotine Addiction.

77 NOS (2024, 2 mei). Nieuw onderzoek vaperen: schade aan hersenen en organen door giftige metalen.

78 Gezondheidsmonitor Jeugd 2024.

79 RIVM, Het Grote Uitgaansonderzoek (2023).

zonder al te veel problemen mee om te kunnen gaan. Toch brengt dit ook risico's met zich mee, zoals verminderde concentratie, motivatieproblemen, slaapproblemen, verslaving en verhoogde kans op psychische klachten bij kwetsbare jongeren⁸⁰.

In Wassenaar is cannabisgebruik binnen sommige vriendengroepen genormaliseerd⁸¹. Dagelijks gebruik, ook doordeweeks of voor school, komt voor. XTC wordt soms al vanaf 15-16 jaar gebruikt, vaak in combinatie met andere middelen. Cannabis is makkelijk verkrijgbaar via straatdealers, vrienden of coffeeshops. Jongeren geven aan dat ze middelen gebruiken om te ontspannen, maar ervaren achteraf ook negatieve effecten zoals uitputting. Professionals signaleren dat jongeren zich onvoldoende bewust zijn van de risico's. Het gebruik wordt vaak gebagatelliseerd als iets wat 'bij het opgroeien hoort'. Tegelijkertijd is het gebruik van andere (soft)drugs naast cannabis in Wassenaar relatief laag, wat kansen biedt voor preventie. Uit recente cijfers⁸² blijkt dat het gebruik van (soft)drugs naast cannabisgebruik onder Wassenaarse jongeren momenteel relatief laag is.

2.13 Veiligheid en bescherming

Fysieke en emotionele veiligheid

Jeugdigen moeten beschermd worden tegen fysiek geweld, mishandeling, misbruik en verwaarlozing. Ook online risico's, zoals cyberpesten of ongepaste inhoud vragen aandacht. Sociale media kunnen bijdragen aan identiteitsvorming en onderhouden van sociale contacten, maar ook leiden tot verhoogde gevoelens van angst en depressie, slaapproblemen, druk om zichzelf te vergelijken met

80 Rijksoverheid, Bijsluiter cannabis (hasj en wiet).

81 Haags Uitgaansonderzoek, 2020

82 Gezondheidsmonitor 2024.

anderen en een verstoord zelfbeeld⁸³. Uit lokale cijfers blijkt daarnaast dat 5% van de jongeren risico loopt op problematisch gamen⁸⁴. Problematisch gebruik van sociale media of langdurig gamen heeft negatieve effecten op het welzijn en slaap. Daarnaast moeten jeugdigen beschermd worden tegen emotioneel geweld, bijvoorbeeld door pesten in de school- of gezinsomgeving. In Wassenaar wordt 83,6% van de meldingen bij Veilig Thuis Haaglanden gedaan wegens kindermishandeling, 48,2% wegens (ex)partnergeweld en 6,4% wegens huiselijk geweld. In 2024 zijn er in totaal 110 meldingen gedaan⁸⁵.

Jeugdoverlast en criminaliteit

Jeugdoverlast, zoals samenscholing, geluidsoverlast, vernieling of intimiderend gedrag, kan leiden tot gevoelens van onveiligheid in buurten en wijken. Hoewel dit gedrag vaak voortkomt uit verveling, groepsdruk of een gebrek aan passende vrijetijdsbesteding, is het belangrijk om het serieus te nemen en gericht aan te pakken. Het aandeel jeugdige verdachten verschilt sterk per gemeente⁸⁶. In 2022 was het percentage jongeren dat als verdachte geregistreerd stond het hoogst in grote steden en kustgemeenten (2,7% of meer). In kleinere gemeenten lag dit percentage onder de 0,7%. In Wassenaar lag het aandeel jeugdige verdachten op 1,6%, wat vergelijkbaar is met het niveau in steden als Utrecht. Dit wijst op een relatief laag, maar niet verwaarloosbaar aandeel jongeren dat betrokken is bij strafbare feiten. Jeugdoverlast is blijvend een aandachtsgebied in Wassenaar. In 2024 zijn 9 jeugdigen doorverwezen naar de Stichting Halt. Dit is een sterke daling ten opzichte van voorgaande jaren: 24 jeugdigen in 2021,

28 jeugdigen in 2022 en 20 jeugdigen in 2023. Hier is geen directe aanleiding voor te vinden.

Vrije tijd - Sport, kunst en cultuur

Toegang tot recreatie en vrije tijd bij aan een gezonde ontwikkeling. Deelname aan sport, kunst en cultuur helpt jeugdigen hun talenten te ontwikkelen, schoolprestaties te verbeteren en sociale contacten op te bouwen en onderhouden⁸⁷. Dit heeft een positief effect op de mentale en lichamelijk gezondheid⁸⁸. Uit onderzoek blijkt dat deelname aan culturele activiteiten een positief effect heeft op zelfdiscipline, waarbij zelfs een beperkte verbetering in zelfdiscipline al leidt tot aanzienlijke winst in gezondheid, welzijn en een afname van crimineel gedrag⁸⁹. Een gezonde vrijetijdsbesteding voorkomt bovendien risicogedrag. Volgens het Nederlands Jeugdinstituut (Nji) biedt deelname aan georganiseerde vrijetijdsactiviteiten structuur, sociale binding en positieve rolmodellen. Dit vormt een beschermende factor tegen risicogedrag zoals middelengebruik, schooluitval of delinquentie⁹⁰.

2.14 Participatie

Om tot een breed gedragen visie te komen, is de inbreng van jeugdigen, ouders en lokale maatschappelijke organisaties van essentieel belang. Naast het analyseren van bestaande onderzoeksliteratuur en statistieken, is de koers van het lokaal jeugdbeleid mede bepaald door de inbreng van deze groepen.

83 Trimbos Instituut, De impact van sociale media op het welzijn is niet voor alle jongeren hetzelfde.

84 Gezondheidsmonitor Jeugd 2024.

85 Cijfers van Veilig Thuis Haaglanden.

86 CBS, Jeugdige verdachten criminaliteit.

87 Nji, Sport als zorgtraject (2012).

88 Trimbos Instituut, Invloed van cultuurparticipatie.

89 Moffitt, Terrie E., et al. "A gradient of childhood self-control predicts health, wealth, and public safety." Proceedings of the national Academy of Sciences (2011).

90 Nji, Vrije tijd en de ontwikkeling.

Eerste inbreng lokale partners

Voorafgaand aan het opstellen van dit lokaal jeugdbeleid is aan lokale partners gevraagd welke thema's lokaal spelen en welke richting zij belangrijk achten voor het lokaal jeugdbeleid. Daarbij kwamen de volgende thema's nadrukkelijk naar voren: mentale gezondheid en prestatiedruk, smartphonegebruik, ontwikkelingsachterstanden (motorisch, spraak-taal, sociaal), verantwoordelijkheid van ouders, normaliseren van problemen, preventie, participatie van jeugdigen, handvatten voor ouders en de (gevolgen en risico's van) grote sociaaleconomische verschillen tussen gezinnen.

Pizza-avond voor jeugdigen

Om de mening van jeugdigen op te halen over thema's die hen aangaan, is op 2 april 2025 in het jongerencentrum 'Boven' een interactieve 'pizza-sessie' georganiseerd. Deze bijeenkomst is aangekondigd via mondelinge communicatie, flyers en digitale nieuwsbrieven, samen met scholen, het jongerenwerk en de gemeente. Tijdens de sessie zijn zestien jeugdigen (10–14 jaar) op een laagdrempelige en creatieve manier bevraagd, onder andere via een stellingenspel en een visuele werkvorm waarbij een grote kartonnen pizza-symbool stond voor verschillende thema's. Na deze sessie werden de jeugdigen ook getrakteerd op échte pizza.

De sessie leverde waardevolle inzichten op in hoe jeugdigen hun leefomgeving ervaren. Positieve punten die werden genoemd zijn onder andere het bestaande aanbod aan activiteiten voor kinderen en jeugdigen, de ervaren verkeersveiligheid, goed onderwijs en de mogelijkheid om op jonge leeftijd te werken.

Tegelijkertijd kwamen er ook knelpunten naar voren, zoals een tekort aan aantrekkelijke speelplekken, beperkte sportvoorzieningen, zorgen over verkeersveiligheid (zoals dode hoeken), en sociale thema's zoals

pesten op school. Ook maatschappelijke zorgen, zoals angst voor oorlog, werden genoemd.

Daarnaast deden jeugdigen concrete suggesties voor verbetering. Zij spraken de wens uit voor meer sport- en ontmoetingsvoorzieningen, zoals een basketbalvereniging, een multifunctionele sportlocatie en laagdrempelige sportactiviteiten zonder lidmaatschap. Ook werd gepleit voor meer verkeersmaatregelen (zoals meer haaiantanden), meer fietspaden en meer ruimte voor ontspanning, zoals een fastfoodrestaurant, betaalbare recreatie en winkels gericht op jeugdigen.

Dialogosessie OKO

Op 8 april 2025 kwamen 65 betrokkenen bijeen voor de dialogosessie OKO-Wassenaar. De deelnemers vertegenwoordigden een breed scala aan disciplines, waaronder ouders, lokale en regionale maatschappelijke partners (zoals partners IZA), de verslavingszorg, het primair en voortgezet onderwijs, Kanslokaal⁹¹, maatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg, jongerenwerkers, buurtsportcoaches, handhaving, sport- en welzijnsverenigingen, GGD Haaglanden, vertegenwoordigers van het Trimbos-instituut, diverse beleidsmedewerkers in het sociaal domein, strategen, evenals de wethouder Cultuur en Welzijn en diverse raads- en commissieleden. Met alle aanwezigen heeft de gemeente zich verbonden aan het streven: Opgroeien in een Kansrijke Omgeving voor álle jongeren in Wassenaar. De sfeer tijdens de middag was positief en constructief, met veel betrokkenheid en gedeeld enthousiasme om samen het verschil te maken. Tijdens deze dialogosessie werd inzicht verkregen in hoe het gaat met jongeren in Wassenaar door resultaten uit de Gezondheidsmonitor Jeugd van de GGD. Deze monitor is in december

⁹¹ Voorheen Schooladviesdienst Wassenaar

2024 afgenomen onder jongeren van klas 2 en 4 op twee scholen voor voortgezet onderwijs (het Adelbert College en het Rijnlands Lyceum) en de American School of The Hague. Op basis van de resultaten en inbreng van alle deelnemers zijn gezamenlijke speerpunten vastgesteld op het gebied van mentale gezondheid en voorkomen van middelengebruik. Deze speerpunten worden verwerkt in het lokaal jeugdbeleid en komen in het uitvoeringsprogramma.

1. Domein Gezin: Bewustzijn vergroten van ouders over hun rol in het voorkomen van middelengebruik.
2. Domein Vrije tijd: Sport- en cultuurverenigingen actief betrekken bij het tegengaan van middelengebruik onder jongeren.
3. Domein School: Versterken van een veilige en positieve leeromgeving: het welbevinden van leerlingen en docenten centraal stellen en een open dialoog stimuleren tussen ouders, school en leerlingen over een positieve en veilige sfeer op school.

Bijeenkomst Lokaal Educatieve Agenda

Op 7 mei 2025 vond een brede participatiebijeenkomst plaats in het kader van de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Tijdens deze sessie kwamen vertegenwoordigers van onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke organisaties en de gemeente samen om de hoofddambities van de LEA te toetsen en aan te scherpen. De bijeenkomst stond in het teken van samenwerking en gedeeld eigenaarschap: alle aanwezigen dachten actief mee over de ontwikkelkansen van jeugdigen in Wassenaar.

De drie domeinen die centraal staan in de LEA zijn: ontwikkelkansen voor alle jeugdigen, brede ontwikkeling en ontplooiing en domeinoverstijgende samenwerking. Deze domeinen werden breed gedragen en verder uitgewerkt op basis van input uit de sessie. De bijeenkomst bevestigde het belang van een integrale aanpak waarin partners vanuit verschillende domeinen samenwerken aan een kansrijke omgeving voor jeugdigen.

De uitkomsten van deze bijeenkomst zijn verwerkt in de verdere uitwerking van het jeugdbeleid en vormen een belangrijke bouwsteen voor het uitvoeringsprogramma. Hiermee wordt de verbinding tussen onderwijs, opvang en het sociaal domein versterkt en krijgt participatie van lokale partners een structurele plek in het jeugdbeleid.

Enquête onder ouders

Om inzicht te krijgen in de ervaringen en opvattingen van ouders over thema's rondom jeugd en opvoeding, is een digitale enquête uitgezet. Alle scholen voor primair en voortgezet onderwijs zijn gevraagd deze onder ouders te verspreiden. Ook in de gemeentelijke nieuwsbrief en sociale media is de enquête gedeeld. In totaal hebben twintig ouders de vragenlijst ingevuld.

Uit de resultaten blijkt een duidelijke behoefte aan meer structurele aandacht voor de mentale gezondheid van kinderen en jongeren, met name in het onderwijs. Ouders geven aan dat zij laagdrempelige ondersteuning voor zowel henzelf als hun kinderen essentieel vinden. Ook is er behoefte aan meer passende vrijetijdsbesteding en mogelijkheden voor onderling contact tussen jongeren.

Ouders willen handvatten om het gesprek met hun kind aan te gaan, zonder dat dit leidt tot weerstand of onbegrip. Zij voelen zich vooral gesteund door hun eigen netwerk van familie en vrienden; de gemeente wordt hierin nog weinig als ondersteunend ervaren. Veelgenoemde opvoeduitdagingen zijn schermgebruik, sociale media, prestatiedruk en de combinatie van ouderschap met werk en huishouden.

Wat betreft vrijetijdsbesteding geven ouders te kennen dat er met name voor jongeren tussen de 10 en 18 jaar te weinig passend aanbod is. Er is behoefte aan veilige, toegankelijke ontmoetingsplekken waar

jongeren zich welkom voelen en zich kunnen ontwikkelen buiten schooltijd. Suggesties variëren van muziekactiviteiten en (natuur) speeltuinen voor jonge kinderen tot 'chillplekken' met toezicht voor tieners.

Ook het thema middelengebruik (alcohol, drugs, vapes) leeft onder ouders, al verschilt het sterk in hoeverre zij zich hier zorgen over maken. Ouders van kinderen in de leeftijd 4-12 jaar uiten relatief vaker zorgen. Tegelijkertijd is niet iedereen goed op de hoogte van waar zij terecht kunnen voor hulp of advies. Ouders geven te kennen behoefte te hebben aan toegankelijke informatie, ouderbijeenkomsten en samenwerking met scholen. Een gezamenlijke aanpak met andere ouders wordt ook als helpend ervaren.

Tot slot blijkt dat ouders zich niet altijd betrokken voelen bij het jeugdbeleid van de gemeente. Tegelijkertijd is er wél bereidheid om mee te denken, bijvoorbeeld via ouderpanels of online enquêtes. Ouders waarderen het als hun mening wordt gevraagd en willen graag bijdragen aan een jeugdvriendelijke leefomgeving. Twaalf ouders hebben aangegeven vaker betrokken te willen worden bij onderwerpen die jeugd aangaan.

Adviesraad Sociaal Domein Wassenaar

In het kader van het opstellen van het lokaal jeugdbeleidsplan is de Adviesraad Sociaal Domein Wassenaar (ASD) geconsulteerd. De ASD onderschrijft het belang van een stevig jeugdbeleid, zeker gezien het relatief grote aandeel jongeren tussen de 10 en 20 jaar in Wassenaar (23% van de bevolking). In zijn reactie benadrukt hij dat jeugdbeleid directe invloed heeft op het welzijn en de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

De ASD doet een aantal aanbevelingen die de gemeente kan overwegen of nader kan onderzoeken. Zo pleit hij voor meer verspreide en toegankelijke ontmoetingsplekken voor jongeren, met specifieke aandacht voor jongeren met een migratieachtergrond. Ook adviseert hij om jeugdbeleid meer te differentiëren naar leeftijdsgroepen, zodat beter kan worden aangesloten bij de specifieke behoeften per levensfase.

Wat betreft middelengebruik wijst de ASD op het relatief hoge gebruik van alcohol en drugs onder jongeren in Wassenaar ten opzichte van omliggende gemeenten. De ASD benadrukt dat preventie niet alleen op jongeren gericht moet zijn, maar ook op volwassenen in hun omgeving, zoals ouders, sportverenigingen en andere sociale contexten. Gerichte bewustwordingscampagnes voor volwassenen worden aanbevolen.

Daarnaast onderstreept de ASD het belang van cultuur als onderdeel van jeugdbeleid. Naast sport zou er meer aandacht moeten zijn voor culturele activiteiten zoals muziek, film, beeldende kunst en fotografie. Dit draagt bij aan de sociale en emotionele ontwikkeling van jongeren. De ASD adviseert om te onderzoeken hoe het cultuuraanbod voor jongeren verbreed en gestimuleerd kan worden.

Feedback conceptversie lokale partners

De conceptversie van deze Beleidsnota is besproken met diverse uitvoerende collega's van het Sociaal Team Wassenaar, de kwaliteitsmedewerker jeugd en andere betrokkenen uit het sociaal domein. Tijdens deze gesprekken is nadrukkelijk gekeken naar de uitvoerbaarheid van de voorgestelde beleidsrichting, de haalbaarheid van de geformuleerde doelen en de aansluiting op de dagelijkse praktijk. Ook is gezamenlijk beoordeeld of er nog belangrijke thema's of doelgroepen ontbraken. De terugkoppeling heeft geleid tot enkele inhoudelijke aanscherpingen, waaronder meer aandacht voor het

benoemen van specifieke doelgroepen, schaalgrootte bij collectieve voorzieningen, het belang van flexibiliteit in uitvoering en het versterken van de verbinding tussen beleid en praktijk. Deze inbreng is verwerkt in de definitieve versie van de beleidsnota en vormt een waardevolle basis voor het op te stellen uitvoeringsprogramma.

Op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met onderwijs en samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs PO en VO.

Op 26 september 2025 vond een op overeenstemming gericht overleg (OOGO) plaats met vertegenwoordigers van het primair en voortgezet onderwijs en de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. Tijdens dit overleg is de conceptversie van het lokaal jeugdbeleid besproken. De aanwezigen spraken hun waardering uit voor de integrale benadering en de preventieve koers van het beleid. Tegelijkertijd is waardevolle input geleverd die wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het jeugdbeleid en het uitvoeringsprogramma.

Belangrijke aandachtspunten waren:

- *Versterken van samenwerking met het Sociaal Team Wassenaar, onder andere door structurele aanwezigheid op school en het afstemmen van werkwijzen om dubbel onderzoek te voorkomen.*
- *Expliciete rol van onderwijs in preventie en sociale basis, met de wens om deze rol sterker te benoemen in het beleid.*
- *Meer collectieve jeugdhulp op school, als alternatief voor individuele trajecten, passend bij de dagelijkse praktijk en het landelijke beleid rondom inclusief onderwijs.*
- *Ondersteuning van specifieke doelgroepen, zoals kinderen met een expat- of migratieachtergrond en leerlingen die buiten Wassenaar speciaal onderwijs volgen.*
- *Afstemming tussen jeugdbeleid en LEA, met aandacht voor gezamenlijke uitvoering en integrale samenwerking vanaf de start.*

De gemeente neemt deze signalen mee in de verdere uitwerking van het jeugdbeleid en het uitvoeringsprogramma. Via de Lokale Educatieve Agenda (LEA) wordt de samenwerking met het onderwijs structureel vormgegeven, met ruimte voor aanvullende input en gezamenlijke uitvoering.